

BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ

25.
Yıl

bilim bizde toplanır
bizden yayılır

DİJİTAL ÇAĞDA KENT PAZARLARINI
YENİDEN DÜŞÜNMEK
ÇALIŞTAY KİTABI

3. SANAT VE TASARIM EĞİTİMİ

SEMPOZYUMU ve ÇALIŞTAYI

Dijital Çağda Sanat ve Tasarım

3. SANAT VE TASARIM EĞİTİMİ SEMPOZYUM VE ÇALIŞTAYI

Etimesgut Belediyesi
tarafından desteklenmiştir.
Katkılarından dolayı
Etimesgut Belediye
Başkanı Enver DEMİREL'e
teşekkürlerimizle.

ÇALIŞTAY KOORDİNATÖRÜ VE EDITÖR

Şule TAŞLI PEKTAŞ

ÇALIŞTAY YÜRÜTÜCÜLERİ

Gizem AKGÜLGİL MUTLU
Burcu AY
Betül BİLGE
Alev DEĞİM FLANNAGAN
Gamze EGE
Ece KUMKALE AÇIKGÖZ
Güliz KÜÇÜKTAŞDEMİR
Şule TAŞLI PEKTAŞ
Halime TÜRKKAN
Esra ZIVALI

GRAFİK TASARIM

Buse ERGÜL

BASIM YERİ

???

BASIM YILI

2018

Çalıştay metinleri ile ilgili her türlü
sorumluluk metin yazarlarına aittir.

Katalogda yayınlanan her türlü
yazı ve fotoğrafın yayın ve
çoğaltma hakkı sadece Başkent
Üniversitesi'ne aittir. Ücret karşılığı
satılamaz.

■ Rektör'den	4-5
■ Belediye Başkanı'ndan	6-7
■ Dekan'dan	8-9
■ Çalıştay Hakkında	10-11
■ Kent Pazarlarının Fonksiyon ve Yönlendirme Açısından İncelenmesi	12-23
■ Geçmişin İzleri: Ankara Yöresinden Örnekler	24-35
■ Kent Pazarlarında Sürdürülebilirlik Görünüşümüzü Nasıl Değiştirdi	36-47
■ Kent Pazarları: İnsan, Doku, Mekan	48-59
■ Kent Belleğinde Etimesgut ve Gündeliğin Mekânları	60-71
■ Pazar Yeri Elemanlarının Yapı Bilgi Modeli Tabanlı Parametrik Tasarımı	72-83
■ Parametrik Pazar: Mekanı Teknoloji ile Yeniden Kurgulamak	84-95

Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, kuruluşundan itibaren eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanı sıra çeşitli sempozyum, çalıştay, sergi ve benzeri faaliyetleri başarı ile gerçekleştirmiştir. Genelde yaşamımızın parçası olan doğa, çevre ve mekan kavramlarından hareketle, yaşama değer ve anlam katacak çalışmalarla gündeme gelen fakültemiz bu yıl da 19-20-21 Aralık tarihlerinde 3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu ve Çalıştayı düzenlenmektedir.

2011 - 2015 yıllarında birinci ve ikinci sanat ve tasarım eğitimi sempozyumları da yerel yönetimler bağlamında ele alınmış ve başarılı sonuçları olmuştur.

Üçüncü Sempozyumumuzunda içeriği, yerel yönetim bağlamında topluma hizmet kapsamında ele alınmaktadır.

Çalıştay projesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesindeki tüm bölümlerin katılımı ile “Dijital Çağda Kent Pazarlarını Yeniden Düşünmek” ortak temasıyla bir seri etkinliği kapsamaktadır. Bilindiği

gibi kent pazarları haftada bir gün kullanılan ve kalan zaman sürecinde ise atıl olan mekanlardır.

Aslında kent pazarları açısından sorun olan bu duruma alternatif çözüm ve iyileştirme önerilerinin geliştirilmesi ve Çalıştay sonunda, Etimesgut Belediyesi’ ne uygulamak üzere sunulması hedeflenmiştir.

Böylece toplumun yararına yapılacak yeni uygulamalara katkı sağlanması söz konusu olurken üniversite ve yerel yönetimler arası bilimsel işbirliğinin de temelleri atılmaktadır.

Sonuç olarak, Başkent Üniversitesi ve Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi’nin birçok alanda ilklere imza atarken, toplumla daima faydalı olma prensipleri çerçevesinde yeni çalışmalara devam etmesini temenni etmekteyim.

Prof. Dr. Ali HABERAL
Başkent Üniversitesi Rektörü

BELEDİYE BAŞKANI'NDAN

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ'NİN BİLİMSSEL ÇALIŞMALARI BİZLERE IŞIK TUTMAKTADIR

Türkiye'nin en hızlı büyüyen ve gelişen çağdaş kenti Etimesgut, 600 bine ulaşan ve gelecek 10 yılda 1 milyon nüfusa ulaşacak gelişim ivmesiyle ilerlemektedir. Etimesgut, nüfus projeksiyonlarına göre, önümüzdeki 20-30 yılda 1 buçuk milyon nüfusa ulaşarak, Türkiye'nin en büyük ilçesi olacak gelişim hızına, cazibeye ve dinamizme sahiptir.

Bugün Türkiye'nin en büyük 17., Ankara'nın ise 5. büyük ilçesi olan Etimesgut, ilçe nüfusu yönünden 43 ilden daha büyüktür. Etimesgut'un büyüklüğü ve gelişim hızı sadece nüfus yönünden değil, sosyo ekonomik birçok yönden de dikkat çekmektedir. Eğitim düzeyi, hanehalkı alım gücü, ekonomik ve sosyal gelişmişliği de yıldan yıla yükselmektedir.

Etimesgut Belediyesi olarak, Ulu Önder Atatürk'ün 1929 yılında "örnek" olarak kurmuş oldukları ilçemizi, kuruluş gayesine ve gelecek vizyonuna bağlı olarak, yapısal yatırımlar ve çağdaş belediyecilik hizmetleriyle donatma çabasındayız. Bu anlamda, Türkiye'ye örnek ve özel bir çok yatırım ve hizmeti hayata geçirmiş bulunmaktayız.

Etimesgut'un bugününü kuran ve geleceğini planlayan bir yerel yönetim anlayışı ile, geçmişten bugüne ve bugünden geleceğe, yatırım ve hizmetlerimizle birlikte, bilgi, birikim ve bilinç de

oluşturmak ve geleceğe aktarmak sorumluluğu ile çeşitli bilimsel ve teknik çalışmalar da yürütmekteyiz.

Bu yıl içinde, 7 üniversiteden 100'den fazla bilim insanının katkıları ile gerçekleştirmiş olduğumuz Uluslararası Tarihte Etimesgut sempozyumumuz ve bu çerçevede yapmış olduğumuz çalıştay ve panellerimiz, bize bir çok yönden ışık tutmuştur.

İlçemizde kurulu bulunan ve ülkemizin önde gelen yüksek öğretim kurumlarından Başkent Üniversitemiz, akademik ve bilimsel çalışmaları, saha araştırmaları ve uygulamaları ile hemen her alanda bizlere destek vermektedir. Hem akademik düzeyde hem de kişisel gayretleri ve iyi niyetli çabaları ile bizlere şevk veren Başkent Üniversitemiz'in değerli kadrosuna ve Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Ali Haberal'a teşekkür ederim.

Başkent Üniversitemiz Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi'nin gerçekleştireceği 3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu ve Çalıştayı, başta Etimesgut Belediyemiz olmak üzere ülkemiz yerel yönetimlerine önemli katkı sağlayacaktır. Kıymetli çalışmaları ile Çalıştay ve Sempozyum süreçlerine katkı verecek değerli bilim insanlarımıza başarılar dilerim.

Enver DEMİREL
Etimesgut Belediye Başkanı

DEKAN'DAN

Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi kuruluşundan itibaren eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanı sıra çeşitli sempozyum, çalıştay ve sergi ve benzeri faaliyeti başarı ile gerçekleştirmiştir.

2011 yılında gerçekleştirdiğimiz sempozyumun ana teması dün, bugün ve gelecek olarak belirlenmişti, Yenimahalle Belediyesiyle ortak yaptığımız sempozyumda, parklar sanat ve tasarım teması olarak belirlenmiştir.

2015 yılında yaptığımız sempozyumun konusu, disiplinler arası tasarım ve sanat olarak seçilmiştir. Etimesgut Belediyesi ile yaptığımız ortak çalışmalarda, kamusal alanda sanat çalıştay konusu olarak ele alınmıştır.

Genelde yaşamımızın parçası olan doğa, çevre ve mekan kavramlarından hareketle yaşama değer ve anlam katacak çalışmalarla gündeme gelen fakültemiz bu yıl da 19-20-21 Aralık tarihlerinde 3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu ve Çalıştayı düzenlenmektedir.

2018 yılında düzenlenen 3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu'nun ana teması, Dijital Çağda Sanat ve Tasarım başlığıdır.

Yapılan çalıştay kapsamında, kentlerdeki Pazar yerlerini yeniden düşünmek ve alternatif olarak tasarlamak olarak belirlenmiştir.

Kent ve tasarım ilişkisi, sadece bina yapmak ve bunların içine insanları yerleştirmek olarak algılanmamalıdır. İnsanların sosyal donatılarla içli dışlı bir kent hayaliyle birlikte, her türlü ihtiyacın tasarlandığı Pazar yerleri, kent mobilyaları, alış veriş

alanları, yereldeki yaşamın esasını teşkil etmektedir. Sanayileşmeyle birlikte köyden kente göçün hızlanması, kentlerde aşırı nüfus artışı ve plansız kentleşmeyi de birlikte, nüfus yoğunluğundan dolayı, konut ihtiyacını karşılamak için, dikey yapılanmanın kent planlamasında öncelikli hale gelmesi de insanların toprakla olan temasını kesmektedir.

Dolayısıyla Üniversiteler ve yerel yönetimler toplumun sosyal ve toplumsal yaşam biçimlerine çözüm arayışlarını, ortak sempozyum çalıştay ve panellerle masaya yatırıp çözüm arayışlarına girmelidir.

Bu kapsamda, çalıştay ortağımız olan Etimesgut Belediyesi ile yapılan görüşmeler sonucunda, Etimesgut bölgesinde bulunan Pazar yerleri için, fakültemizin tüm bölümlerinin ortaklaşa hazırladıkları projeler 3 ay boyunca çalışılmış ve 200 tasarım üretilmiştir.

Sempozyum bitiminden sonra bu projeler, Etimesgut Belediyesi'ne teslim edilecektir. Sempozyuma destek veren Etimesgut Belediye Başkanı Sayın Enver Demirel ve değerli ekibine teşekkür ediyorum.

Üniversitemizin Kurucusu Ve Yönetim Üst Kurul Başkanı Sayın Prof.Dr. Mehmet HABERAL ve Üniversitemizin Rektörü Sayın Prof.Dr. Ali HABERAL'a üniversitemizin üst yönetimine sempozyuma verdikleri tüm destekler için şükranlarımızı sunuyoruz.

Yeni bir sempozyum ve çalıştayda buluşmak üzere.

Prof.Dr. Adnan TEPECİK
Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dekanı

ÇALIŞTAY HAKKINDA

Bu yıl üçüncüsü düzenlenen Sanat ve Tasarım Eğitimi Çalıştayı “Dijital Çağda Kent Pazarlarını Yeniden Düşünmek” ortak teması ve Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi’nden yedi bölümün katılımıyla on haftalık bir sürede gerçekleştirilmiştir. Günümüzde sanat ve tasarım eğitimi üzerine en ilgi çekici çalışmalar farklı disiplinlerin kesişim alanlarında, işbirliği ve açık fikirlilikle ortaya çıkmaktadır. Güncel teknolojilerin takip edilmesi, sorgulayıcı düşünce, öğrenci merkezli eğitim ve yaparak öğrenme de çağdaş sanat ve tasarım eğitiminin olmazsa olmazlarıdır. Çalıştayımız bu kuramsal çerçeve içinde fakültemiz öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin özverili çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir. Aşağıda kısaca özetlenen projeler çalıştay çıktılarının zenginliğini gözler önüne sermektedir.

Dr. Öğretim Üyesi Halime Türkkan ve Dr. Öğretim Üyesi Betül Bilge’nin birlikte yürüttükleri çalışma, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü ile İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğrencilerinin işbirliği ile ortaya çıkmıştır. Bu projede kent pazarlarında çevre-insan etkileşimi incelenmiş ve bu etkileşim temel alınarak pazarlar için bilgilendirme sistemi oluşturulmuştur. İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğrencileri Etimesgut Belediyesi sınırları içindeki üç ayrı pazar yerinde ölçümler yapmış, mekânsal boyutların ergonomik gereksinimleri karşılayıp karşılamadığını belirlemiştir. Toplanan veriler mekân künyesi, mekân işlev organizasyonu, coğrafi analiz, yakın çevre/yön ilişkisi, erişim yolları analizi ve işlev grupları ilişkisi olmak üzere altı grupta analiz edilmiştir. Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü öğrencileri ise

yapılan analizlere göre pazar alanları için bilgilendirme sistemi tasarlamıştır. Sunuşlar projenin her iki çıktısını da içerecek şekilde bütünleştirilmiştir.

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü’nden Öğretim Görevlisi Gamze Ege ve Araştırma Görevlisi Esra Zıvalı’nın yürüttükleri projede Ankara ilinde yapılan ve bir kısmı unutulmaya yüz tutmuş geleneksel yemekler öğrenciler ile birlikte pişirilerek deneyimlenmiştir. Dünyada gastronomi alanında yerel yemek kültürüne yönelişe vurgu yapan ve ülkemizde bu konudaki iyi örneklerden esinlenen çalışma Başkent Üniversitesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü’nün altyapısı ve olanakları ile gerçekleştirilmiştir. Proje, öğrencilerin yerel yemekler ile tanışması ve bunları modern sunumlarla zenginleştirilmesi için bir fırsat yaratmıştır.

Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü’nden Dr. Öğretim Üyesi Burcu Ay’ın yürüttüğü çalışma kent pazarlarında sürdürülebilirlik ve tüketicilerin bu konuda bilinçlendirilmesine odaklanmaktadır. Bu çalışmada yenilikçi ve sürdürülebilir malzemeler ile stant tasarımları yapılmıştır. Akıllı kumaş teknolojileri kullanılan ve şişirilerek oluşturulan stantlarda kullanıcı tercihlerine göre kumaş yüzeyi malzemesi dönüştürülebilmektedir. Çalışmada stant tasarımlarının yanı sıra tüketicilerin naylon poşet kullanma alışkanlıklarını değiştirmek amacıyla üzerinde sürdürülebilirlik logoları bulunan bez ve file çanta tasarımları da üretilmiştir.

Dr. İclal Alev Değim Flannagan ve Dr. Gizem Akgülçil Mutlu yürütücülüğünde tamamlanan

çalıştay projesi pazar yerlerini insan ilişkileri, mekâna özgü doku ve mekânın kurgusalılığı açılarından irdelemiştir. Çalıştayın Çizgi Film ve Animasyon Bölümü ve Film Tasarımı Bölümü katılımcıları, farklı medya türlerini kullanarak video sanatı ve dijital görüntü üretimi ile kent pazarlarını eleştirel bir bakış açısıyla fikirsel bağlamda yorumlamışlardır. Mecra kısıtlaması olmadan dijital ve analog üretim yöntemlerini harmanlayan katılımcılar, değişik sergi olanakları üzerinde de çalışmışlardır. Disiplinler arası bir anlayışla yürütülen bu çalışma, öğrencilerin aralarındaki etkileşimi ve projeye karşı motivasyonlarını artırmıştır.

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nden Öğretim Görevlisi Dr. Güliz Küçükaşdemir’in ekibi kent belleğinde Etimesgut ya da tarihi adıyla Ahi Mesud’un izlerini aramıştır. Karma malzemeyi barındıran ve nitel araştırma yöntemlerini kullanan araştırmada öğrenciler haritalama, sözlü tanıklık aracılığıyla keşfetme, çevreye ilişkin yapısal ve sosyal anlam temelli içerik temini alanlarında çalışmışlar ve veriler toplamışlardır. Çalıştay kitabında katılımcıların topladıkları veriler ışığında hazırladıkları, bölgenin tarihi, seçili yapı, dönem ve kişi temelli kolaj çalışmaları sunulmuştur. Çalıştay’ın ana temasını oluşturan “Kent Pazarları” Etimesgut özelinde sözlü tanıklıklar aracılığıyla belgelenmiştir. Böylelikle gündelik yaşantı ara kesitinde yer alan örnekler yardımıyla kent tarihinin okunabilirliği gösterilmiştir.

Dr. Öğretim Üyesi Ece Kumkale Açıkgöz, Mimarlık Bölümü 3. sınıf öğrencileriyle yürüttüğü çalıştay projesinde kent pazarları için bütüncül bir tasarım düşüncesi geliştirmeyi hedeflemiştir. Çalışmada bir yapı bilgi modellemesi aracı olan Revit ve onun eklentisi olarak sunulan bir algoritmik tasarım yazılımı olan Dynamo kullanılmıştır. Yapı bilgi modellemesi, yapının üç boyutlu geometrik modelinin yapıyla ilgili her türlü bilgiyi içermesi fikrine dayanır. Plan, kesit ve görünüşlerin otomatik olarak üretilebildiği üç boyutlu model aslında sanal bir bina gibi inşa edilmiştir. Yapı bilgi modellemesi ile parametrik tasarımı

birleştiren bu proje öğrencilerin her iki yöntemin de avantajlarından faydalanmalarını sağlamıştır.

Mimarlık Bölümü’nden Prof. Dr. Şule Taşlı Pektaş tarafından yürütülen projede öğrenci gruplarından Etimesgut pazarlarını detaylı olarak incelemeleri ve pazarlara değer katacak ve “bir fark yaratacak” tasarımlar geliştirmeleri istenmiştir. Öğrenciler pazarları incelerken “bakmak” ve “görmek” arasındaki farkı anlamışlar, her gün kullandıkları ya da yanından geçip gittikleri mekânlara değer katma çabasına girişmişlerdir. Katılımcılar tasarım yaklaşımlarını gösteren bir kavramsal çerçeve belirlemiş, projelerinin nasıl kullanılacağını gösteren bir senaryo geliştirmiş ve tasarımlarını çizimler, kolajlar ve perspektifler ile görselleştirmiştir. Proje sonunda kinetik üst örtülerden kent mobilyalarına, sürdürülebilir ve dönüştürülebilir tezgâhlardan pazar yerinin 7/24 kullanımına olanak sağlayan tasarımlara kadar çok değişik ölçek ve içerikte projeler ortaya çıkmıştır. Tasarımların üç boyutlu modelleri GSTMF bünyesinde faaliyet gösteren Dijital Üretim Laboratuvarında üretilmiştir.

Çalıştay sonunda katılımcılar çalıştayın gerçekçi boyutunun ve aynı temanın tüm fakültede değişik bakış açılarıyla işleniyor oluşunun kendilerini motive ettiğini, işbirliği içinde çalışmalarını desteklediğini ve süreçten duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. Ben de çalıştay koordinatörü olarak desteklerinden ötürü Başkent Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Ali Haberal’a, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Adnan Tepecik’e, Etimesgut Belediye Başkanı Sayın Enver Demirel’e, çalıştayda proje yürütücülüğü yapan değerli hocalarımıza, projelere katılan sevgili öğrencilerimize, çalıştay sergisini planlayan Dr. Öğretim Üyesi Ece Akay Şumnu’ya ve çalıştay kitabının tasarımını yapan Araştırma Görevlisi Buse Ergül’e çok teşekkür ederim.

Prof. Dr. Şule TAŞLI PEKTAŞ
Çalıştay Koordinatörü, Editör

KENT PAZARLARININ FONKSİYON VE YÖNLENDİRME AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Halime TÜRKKAN

Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Betül BİLGE

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü

KATILIMCILAR

Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü

Melisa GÜR
İkbal Yaren SÜRÜCÜ
Emre BİLDİRİCİ
İlayda AKCA
Beran AKÇADAĞ
Elif BALIKÇIOĞLU
Ferat BASMACI
İrem ÇAKMAK
Umut Tan DOĞAN
Güleda ERDEM
Melis ERKER
Özgün GEDİKOĞLU
Melisa Beste GEMALMAZ
Fatma Sıla GÜLSÜN
Berru GÜNEY
Berfin KARA
Barış KURTOĞLU
Ahmet TELLİOĞLU

Tuna İrem ULUBAY
Tuğçe VENDİK
Mehmet YAĞAN
Gizem İlayda YILDIZ
Merve Nur YİĞİT
Ayşegül YUMUŞAK
Melike Elif GÜVEN

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü

Gökay BAYKAL
Kübra BALIKÇI
Esra ÖZTÜRK
Güldane AÇAR
Reşit Berat AKAR
Sezin Nida ASLAN
Elif AYDOĞDU
Ahsen AYERDEN
Harun BOZKURT
Fatih BULANIK
Tuğba CEYHAN
İsmail CİBİR
Hüseyin ÇAKIR
Nezahat Nur ÇAKMAK
Gülşah DEMİRCİ
Hüseyin DOĞAN
Sevim ERDOĞAN
İrem GÖZÜYUKARI

Dilara GÜLER
Betül GÜMÜŞ
Berfe GÜVEN
Merve HAZAN
Nurdan KARAÇORLU
Ece KAVAFOĞLU
Meltem Dilara KAVAK
Hasan KÖSEOĞLU
Nur Simge ÖNDER
Bilge ÖZKAN
Damla Hilal ÖZÜNLÜ
İkra SARIŞEN
Hülya Nimet SAVAŞ
Nazlı Hilal TOK
Elif YABAN
İrem YILMAZ
Ceren YURTSEVEN

3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu ve Çalıştayı kapsamında; “Kent Pazarlarının Fonksiyon ve Yönlendirme Açısından İncelenmesi” çalıştay projesi gerçekleştirilmiştir. Çalıştay projesi; Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Halime TÜRKKAN’ın yürüttüğü “Mekan İç Grafik Tasarım”dersi ile İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Dr. Öğr. Üyesi Betül BİLGE’nin yürüttüğü “İnsan, Çevre ve Mekan I” dersleri kapsamında, interdisipliner bir değer taşımaktadır. Çalışmanın materyalini “pazar yerleri” oluşturmaktadır. Etimesgut Belediyesi’ne ait; “Etimesgut Ahimesut Kapalı Pazar Yeri”, “Etimesgut Eryaman 3. Etap Pazar Yeri” ve “Etimesgut Alsancak Mahallesi Pazarı” çalışma alanı olarak belirlenmiş ve katılımcı öğrencilerden oluşturulan üçerli grup çalışması gerçekleştirilmiştir. İki farklı disiplinin biraraya gelerek incelediği alan çalışması, öğrencilerin kent pazarlarını gözlemlemesini olanaklı kılmış, kendi tasarım disiplinlerinde profesyonel bir çalışma ortamı sağlayarak, disiplinler arası çalışma yapmalarına imkan sağlamıştır. Araştırmada gözlem-analiz ve sentez yöntemi kullanılmıştır. Katılımcı öğrenciler belirlenen pazar yerlerinde kendi verilerini oluşturmak için; fotoğraf/video çekimleri gerçekleştirmiş, satıcı ve alıcı ile sözlü görüşmeler yapmışlardır. Çalışma; iki disipline ait verilerin oluşturulması ve birarada kurgulanması ile gerçekleştirilmiştir.

Kent mekanları, kullanıcılarının toplandığı, bireysel ya da birlikte kendilerini ifade ettikleri toplumsal alanlardır. Bu anlamda kentsel mekanlar; içerisinde kesişim alanlarını, odaklarını ve beraberinde etkileşim değerlerini ortaya koyar. Kent kültürü, uzantısında mekanın kimliğini oluşturur. Bu yansımanın temelinde kentli insanın değerleri, yargıları, yaşama biçimlerinin iletilmesi yatmaktadır. Kişinin çevre ile etkileşimi, mekan ve davranış arasındaki

ilişkinin belirlenmesinde rol oynar. Çevrenin insan üzerindeki etkisi ve insan davranışının çevre üzerinde şekillendirici çift yönlü etkisi, mekanların biçimlenmesinde dinamik ilişki biçimini oluşturmaktadır. Kişi, çevre üzerinde aktif belirgen olmasına karşın; etkileşimi bireyseldir. Bu etkileşimde insan-çevre ilişkisi fiziksel ve algısal değişkenlerin yanı sıra, mekanı oluşturan insan, insan-nesne ve nesne-nesne arasındaki mesafeler ve ilişki değerleri açısından önemlidir. Bu organizasyonda ölçü; insana ait antropometrik boyutların değerlendirildiği mekansal bir orandır. “Ölçü”, tasarımda belirleyici rol oynamakta ve mekana yönelik biçimlenmede değerlendirme araç olarak kullanılmaktadır. Kentsel mekanların organizasyonlarında insan davranışları üzerinde etkili olan işleve yönelik mekan elemanları ve bileşenlerinin değer aralıklarının belirlenmesi gerekmektedir. Mekan bileşenleri elemanların sadece fiziki ölçü ve boyutlandırmaları ile değil, mekansal organizasyonun oluşumu ve yönelim kararlarının ihtiyaçlar ve etkileşimler açısından da ele alınmasını öngörmektedir. Buna yönelik olarak tasarlanmış fiziksel çevre belirleyicileri, açık kamusal hayatı deneyimlediğimiz pazar alanlarının dinamik bileşenlerini oluşturmaktadır. Pazar yerlerinin mekansal boyutlarının, içerisinde yapılan/yapılacak olan işlevlere yönelik uyumunun sağlanması gereklidir. İşlevsel tasarımda; hareketin alanının tanımlanması etkindir. Bundan hareketle çalışmada hareket alanlarının kullanım amacına uygunluğu, kullanıcı yüküne oranla boyutsal ilişkisi, donatının biçimlenmesi ve insan antropometrisi ile doğrusal ilişkisi tartışılmıştır. Ergonomi bilimi içinde insan vücut ölçüleri, hareketleri dinamik ve statik değerleri ile ele alınmaktadır. Bu hareketlilik ve çeşitlilik, Pazar alanların esnek işleve sahip olmasını sağlamakta, fonksiyonu çeşitlendirmekte ve doğru yönelimin değerini ortaya çıkartmaktadır. Hareketin ve yönelimin belirlenmesinde tanımlayıcı verilerin tasarıma

dahil edilmesi gereklidir. Gelişen teknolojiyle birlikte daha çok bilgiyle karşılaşmakta, görsel bilgi kirliliğine maruz kalınmaktadır. Görsel verilerin artışı, “bilgi” tasarımının daha çok önem kazanmasına neden olmaktadır. Bilgilendirme/yönlendirme tasarımları bu nedenle hayatımızda her geçen gün daha fazla yer tutmaya başlamıştır. Pazar yeri gibi karmaşık ve kalabalık mekanların grafik tasarımını ele almak, grafik tasarımcı adayları için çözülmesi güç, ancak keyifli ve gerekli bir adımdır. Karmaşık bir yapının düzenlendiği, piktogram gibi evrensel çözümlerle anlaşılır ve kolay yön bulunur bir hale getirildiği çözümler üretilmesi bu çalışmada amaçlanmıştır. Ayrıca, Pazar yerlerinde rastlanmayan bir tasarım olgusu olan bilgilendirme grafiklerinin, halk pazarlarında kullanıcı ile buluşması bu çalışmayı özel kılmakta ve kullanıcılara Pazar yerini daha estetik, tanımlı, düzenli ve yaşanabilir bir hale dönüştürmektedir.

Açık kamusal alan tanımı içerisinde yer alan pazar yerlerinde yaşama yönelik dokunun oluşturulması o mekana ait sadece işlev çözümlenmesini değil, beraberinde iletişim ve sosyalleşmeye yönelik ortak toplumsal kimlik değerlerini içinde barındırmalıdır. Pazar yerleri ticari yaşamın en etkin karşılığını bulduğu yerlerdir. Bu yüzden sosyal aktivite ve etkileşimlerin gerçekleştirildiği dinamik alanlar olarak da değerlendirilmelidir. Aynı zamanda geleneksel yaşam tarzının ve kültürünün bir yansıması olarak, içerdiği çeşitlilik ile kurulmuş olan yere ait izleri taşımakta, bir noktada birliktelik ve paylaşım ortamlarını oluşturmaktadır. Pazar alanları açık, yarı-açık ve kapalı “sabit” yapısal ve mekansal seçeneklerle,” geçici” fonksiyonların gerçekleştirildiği düğüm noktalarıdır. Çoğu Pazar alanı yakın çevresinde, geleneksel pazar yapılanmasına ait yerleşik olmayan satış biçimleniş gözlemlenmiştir. Bu açıdan süreç içerisinde geleneksel alanların yapısal ve mekansal özellikleri değişse bile, eylemin değerini kaybetmeden sürekliliğini sağladığı söylenebilir.

Çalışmada; İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı öğrencileri, Pazar alanlarının ölçülerini çıkarmış, mekana yönelik

plan ve kesitleri, alan ve satış standlarının çizimlerini yaparak ölçülendirmişlerdir. Verilerin antropometrik gereklilikler ile uygunlukları belirlenmiştir. Bulgular; mekan künyesi, mekan işlev organizasyonu, coğrafi analiz, yakın çevre/yön ilişkisi, erişim yolları analizi (engelli/sağlıklı birey), işlev grupları ilişkisi olmak üzere 6 grupta şemalandırılmış, ölçülendirilmiş, oranlandırılmış ve sınıflandırılmıştır.

Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü öğrencileri, katagorize etmiş oldukları pazar alanları için bilgilendirme sistemi tasarlamıştır. Mekan içi grafik tasarımının yapıtaşlarından olan bilgilendirme tasarımları için esas olan, üretilen tasarımların bir dil bütünlüğünün olması, dolayısıyla bir sistem oluşturulmasıdır. Her grup, kendi çalışma alanını fonksiyonlarına göre ayırıp, sınıflandırmıştır. Her bir başlık için piktogram çalışması yapmış, bu çalışmalarını bir tasarım sistemine dönüştürmüştür.

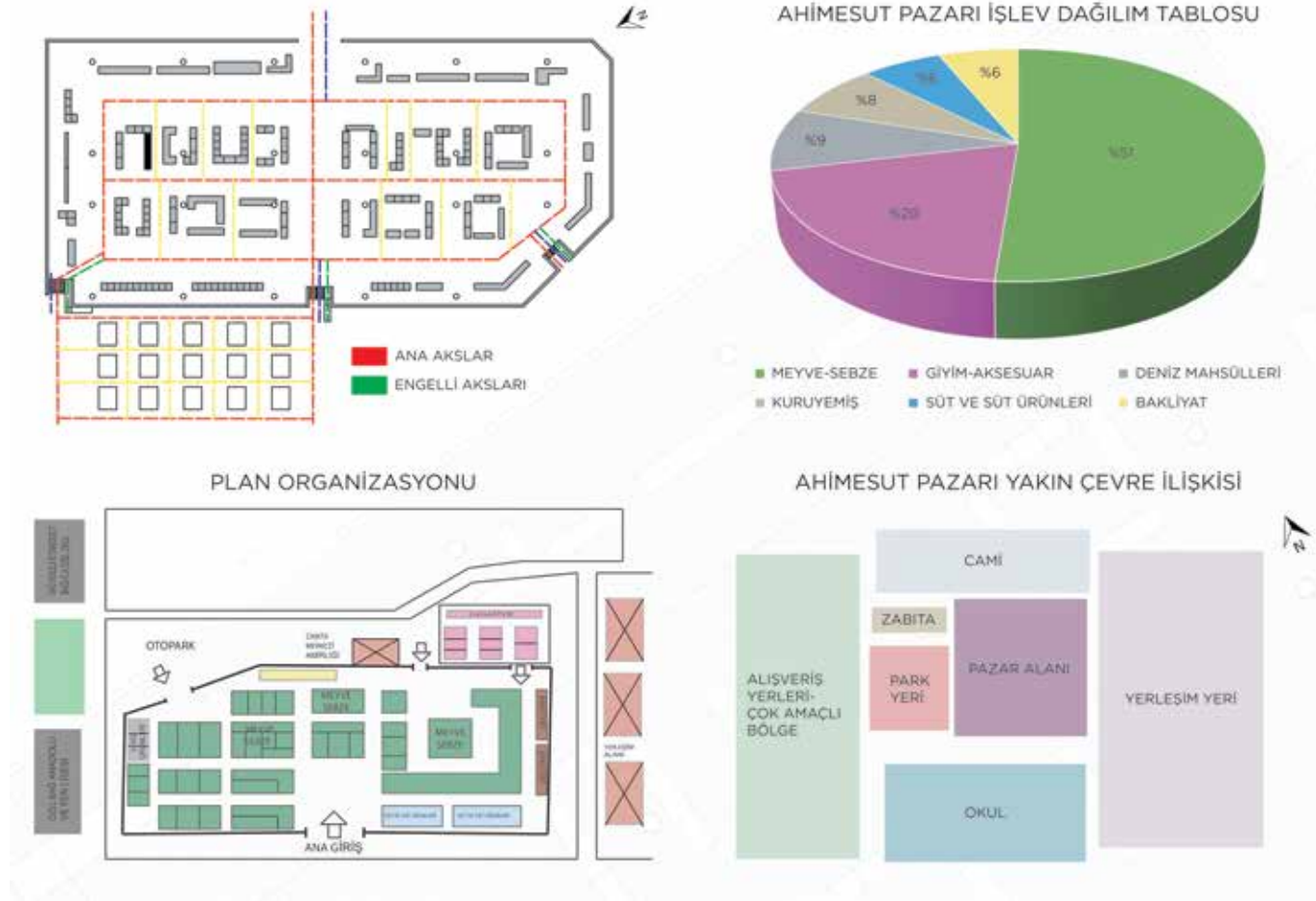
Çalışmada; Pazar yerlerinin boyut analizleri gerçekleştirilmiş, ölçü ve aralıklar insan ölçeği temelinde çalışılmıştır. Fiziksel öğeler, mekan organizasyonu ve birim ölçeğinde ele alınarak, birbirleri ile olan etkileşimleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın son aşamasında; İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğrencilerinin verileri esas alınarak, Görsel Sanatlar ve Tasarım Bölümü öğrencilerinin piktogram tasarımları bu görsellere entegre edilmiş, elde edilen veriler biraraya getirilerek projenin pafta sunumları hazırlanmıştır.

Öneri aşamasında; Pazar yerinde aktivite tanımı, zorunlu eyleme yönelik değerlendirmelerin ve yönelime ait bilgilendirme tasarımının yanı sıra; sosyal etkileşimi arttırıcı, fonksiyona yönelik alternatiflerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada; iki farklı disiplinden gelen öğrenciler ortak proje yürüterek, farklı disiplinlerin bakış açılarını gözlemlemekle kalmamış, birlikte tasarım problemlerine çözüm arayışını deneyimlemişlerdir.

Dr. Öğr. Üyesi Halime TÜRKKAN
Dr. Öğr. Üyesi Betül BİLGE

Etimesgut Belediyesi Ahimesut Kapalı Pazar Alanı

Tasarımcılar: Melisa GÜR, İrem ÇAKMAK, Melike Elif GÜVEN, Elif BALIKÇIOĞLU, Umut Tan DOĞAN, Melisa Beste GEMALMAZ, Barış KURTOĞLU, Ayşegül YUMUŞAK, Merve HAZAN, İrem GÖZÜYUKARI, Güldane AÇAR, Nurdan KARAÇORLU, Hüseyin ÇAKIR, Hüseyin DOĞAN, Betül GÜMÜŞ, Dilara GÜLER, Gökay BAYKAL, Bilge ÖZKAN, Ece KAVAFOĞLU, Reşit Berat AKAR

SÜT ve SÜT ÜRÜNLERİ

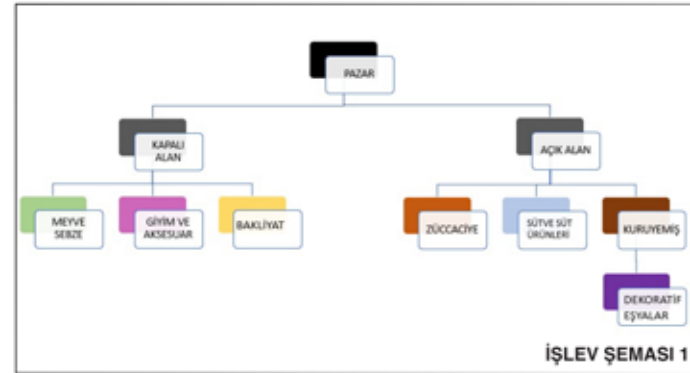
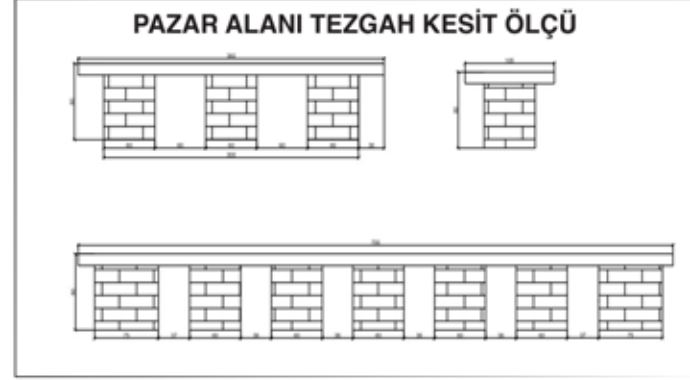
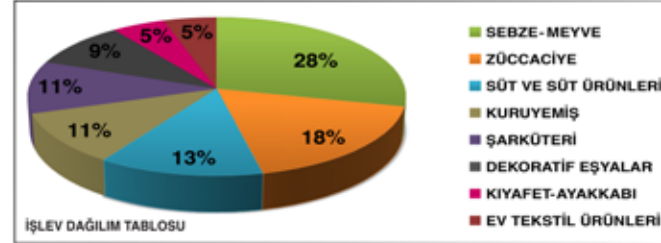

BAKLİYAT

Etmesgut Eryaman 3. Etap Pazar Yeri

Tasarımcılar: İkbāl Yaren SÜRÜCÜ, İlayda AKCA, İlayda Gizem YILDIZ, Güleda ERDEM, Tuğçe VENDİK, Ferat BASMACI, Mert ERTEM, Ahmet TELLİOĞLU, Beran AKÇADAĞ, Mehmet YAĞAN, Özgün GEDİKOĞLU, Kübra BALIKÇI, Hülya SAVAŞ, İrem YILMAZ, Tuğba CEYHAN, Gülşah DEMİRCİ, Elif YABAN, Berfe GÜVEN, Ceren YURTSEVEN, Meltem Dilara KAVAK, Fatih BULANIK, İsmail CİBİR

Etimesgut Alsancak Mahallesi Pazar Yeri

Tasarımcılar: Emre BİLDİRİCİ, Merve Nur YİĞİT, Fatma Sila GÜLSÜN, Berfin KARA, İrem Tuna ULUBAY, Berru GÜNEY, Melis ERKER, Esra ÖZTÜRK, Damla Hilal ÖZÜNLÜ, Ahsen AYERDEN, Sezin Nida ASLAN, Nur Simge ÖNDER, Elif AYDOĞDU, İkra SARIŞEN, Nur ÇAKMAK, Harun BOZKURT, Sevim ERDOĞAN

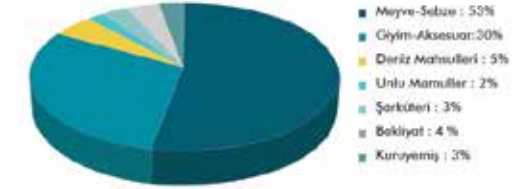
ORGANİZASYON ŞEMASI

KÜNYE

YAPIM YILI: 2018 (Yenilenme 2017)
METREKARESİ: 5000
ADRESİ: Alsancak Mahallesi, 06790
Etimesgut / Ankara
BAĞLI OLDUĞU BELEDİYE: Etimesgut
KURULDUĞU GÜN: Cumartesi

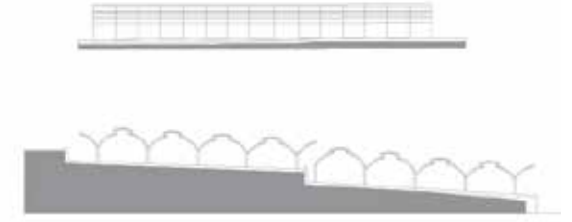
İŞLEV DAĞILIM TABLOSU

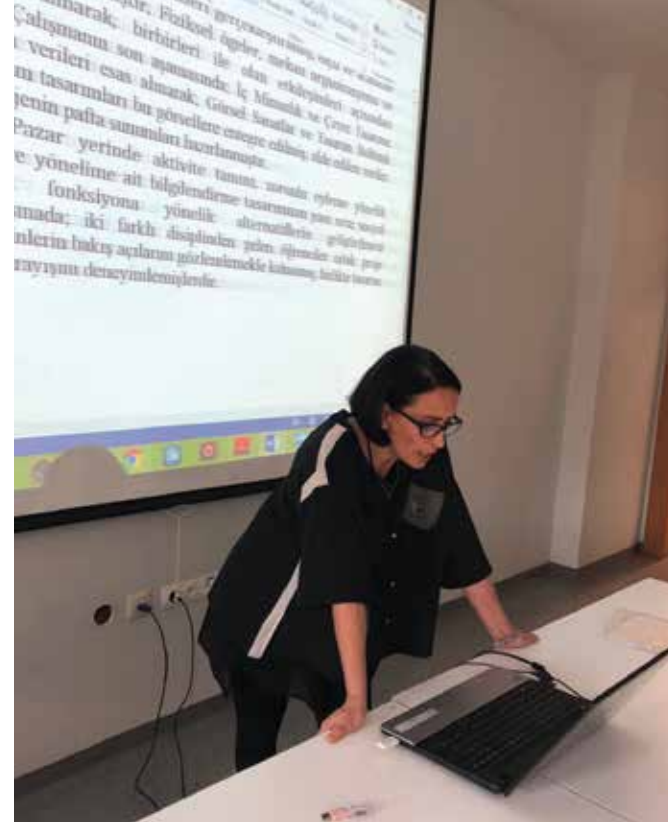

İŞLEV ŞEMASI

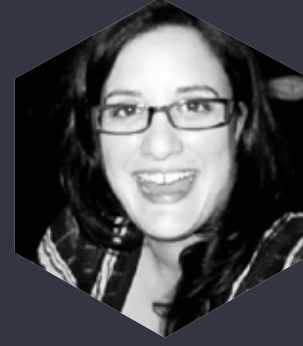

KESİTLER

GEÇMİŞİN İZLERİ: ANKARA YÖRESİNDEN ÖRNEKLER

Öğr. Gör. Gamze EGE

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü

Arş. Gör. Esra ZIVALI

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü

KATILIMCILAR

Koray KAPKIN
Aybala İŞLEKER
Eren AKÇA
Esin ŞENOĞUL
Görkem ATALAY
Hazal BUYURAN
Pelin TOKAT
Sena ÜZÜLMEZ
Yunus HASARI

Dünyanın pek çok ülkesinde gastronomi alanında yerel yemek kültürüne bir yöneliş ve yakın coğrafyada bulunan yiyecekleri yeniden keşfetme etrafında kurulan bir hareket söz konusudur. Bu ‘yerellik’ içerisine hem küçük üreticilerin ürettikleri gıda maddeleri hem de doğanın sunduğu yenilebilir nitelikteki ‘yabani’ yiyecekler vardır. Yerele yöneliş hareketinin temelinde yatan iki unsur yatar. Bunlardan birincisi çevreyle ilgilidir: yediğimiz gıda malzemelerinin çeşitli kimyasallarla üretilmesi veya uzak yerlerden gelmesi sebebiyle çevre kirliliğine ve küresel ısınmaya neden olması. İkincisi ise ‘fastfood’ gibi başka kültürlerle ait yemek alışkanlıkların eskiye kıyasla daha kolay bir biçimde elde edilebilmesi sebebiyle yerel yemek kültürünün yok olmakla karşı karşıya kalmasıdır.

Danimarka’da Rene Redzepi, Brezilya’da Alex Atala, ABD’de Melissa Kelly ve Thomas Keller gibi dünyaca tanınmış birçok aşçı restoranların yakınlarında doğal olarak yetişen ürünleri toplayıcılık yaparak edinmek veya restoranların bitişindeki arazide pişirecekleri malzemenin yetiştiriciliğini yapmak gibi gıda malzemeleri ile geleneksel ilişkileri yeniden keşfetmektedirler. Böyle bir çizgide çalışan şefler aynı zamanda kendi kültürlerinde var olan geleneksel pişirme yöntemlerin ve reçetelerin kaybolmaması için bir girişimde bulunmaktadır. Türkiye’de de buna benzer duyarlılıkla çalışan işletmeler ve aşçılar vardır. İstanbul’da Mikla’nın şef sahibi Mehmet Gürs Yeni Lokanta’nın şef sahibi Civan Er Mardin’de

Cercis Murat Konağın şef sahibi Ebru Baybara Demir ve benzer duyarlı aşçılar Türkiye coğrafyasında bulunan ürünlere menülerinde genişçe yer sağlamaktadırlar.

Günlük üretilen yemeklerimizde geçmişin izlerin olduğunu unutmamak yerel mutfak kültürlerin korunması bakımından önemlidir. Türk gastronomi camiasına yerel yöresel ve tarihi mutfak kültürümüz hakkında zengin bilgiyle donatılmış çalışanlar yetiştirmeyi hedefleyen Başkent Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü uygulamalı yemek derslerinin verildiği mutfakların olduğu alana Termopolium adının vermiş olmasının arkasındaki sebeplerden biridir. Anadolu’nun pek çok yerinde olduğu gibi Ankara ve civarında da Roma’lılara ait arkeolojik kalıntılar hatıra sayılır miktardadır. Termopolium adı verilen mekânlarda ise antik Roma döneminde yaşayan halkın hazır sıcak yemek satın alabilecekleri yerlerdi.

‘Geçmiş’ten Günümüze Ankara Yemekleri’ projesi içinde yaşanan fakat mutfak kültürü çok tanınmayan Ankara iline bağlı ilçelerde yenilen yemekleri öğrenciler ile birlikte keşfetme ve deneyimleme yönünde atılan ilk adımdır. Projenin amacı katılımcı öğrencilere sahip oldukları ve çoğu insanda olduğu gibi kıyı bölgelerimiz ve Güneydoğu Anadolu bölgesi ile özdeşleşmiş olan ‘Türk mutfak kültürü’ kavramına farklı bir boyut kazandırmaktır. Türk mutfak kültürü denildiği zaman akla en son gelen bölge genelde İç Anadolu’dur ve bölgenin yemeklerinin genelde sadece hamur işlerinden

ibaret olduğu düşünülür. Tarihsel olarak tahılların ve bakliyatın bol yetiştirildiği bir coğrafya olduğu ve bunların yöresel yemek kültürüne damgasını vurduğu da doğrudur. Ancak Anadolu topraklarında küçükbaş hayvancılığın ve sebze yetiştiriciliğinin de tarihsel olarak yerel yemek kültürümüze olan etkisi büyüktür. Dolayısıyla proje Ankara’nın mutfağında hamur işi haricinde yenilen yemeklerin tanıtılması bakımından yararlı oldu.

Projedeki öğrenciler Patlıcan Siğeri (Ayaş), Turplu Pilav (Çamlıdere), Mıhlama (Güdül), Soğan Öldürmesi (Beypazarı) ve Yoğurt Tatlısından (Ayaş) ibaret bir menü uyguladılar. Menü kalemleri Kamil Toygar ve Nimet Berkok Toygar’ın Ankara Yemekleri adlı kitaplarından alınmıştır. 2015’te yayınlanan bu kitap 1999’da VEKAM aracılığıyla basılan çalışmanın gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci baskısıdır ve Ankara yemek kültürünün kayıt altına alınmasıyla ilgili önemli bir çalışmadır. Kaynakta yer alan reçeteler aslına mümkün olduğu kadar sadık kalınarak uygulanmıştır.

Ayaş’ın Patlıcan Siğeri Türkiye’de ve özellikle İç Anadolu’da et ve sebzelerin birleştirilip geleneksel olarak güveçte pişirilen yemeklerinden bir örnektir. Buna benzer yemeklerin tarihsel geçmişinin Hititlilere ve Romalılara dayandığı düşünülmektedir. Ankara’nın karasal ikliminin getirdiği nispeten çetin koşullarda yaygın bir biçimde yetiştirilen turp ve tarihe karışmakta olan pirinç üretiminin yansıması olarak menüde Çamlıdere’nin Turplu Pilavı yer aldı. Sanılanın aksine Güdül’e ait Mıhlama peynirli mısır unu yemeği değil kavrulmuş kuru soğanın üzerine yumurtanın kırılmasıyla yapılan bir yemektir. Beypazarı’nda ise

taze soğan üzerine kırılan yumurta yemeğinin adı da Soğan Öldürmesidir. İç Anadolu’da sıklıkla rastlanan soğanlı yumurta yemekleri hem soğan yetiştiriciliğinin ne kadar önemli olduğunu gösterir hem de Osmanlı Dönemi mutfak kültüründen süregelen bir alışkanlık olduğunun işaretidir. Yine Ayaş yöresine ait menüde yer alan Yoğurt Tatlısı bu ad ile bilinen tepside pişirilen şerbetli kek yerine kızartılarak yapılan bir uygulamasıdır.

Bir günlük çalıştay şeklinde yürütülen çalışmada öğrenciler yemeklerin hazırlanması ve pişirilmesinde doğrudan katılımda bulundular. Üretilen yemekler hakkında daha önceden hiç bir bilgisi olmayan bu öğrenci grubunun aynı zamanda etli Patlıcan Siğeri harici diğer yemekler hakkında olumsuz tutumları da vardı. Ancak yemeklerin beraber tüketilmesi aşamasında ise var olan önyargıların olumlu yönde değiştiği de tespit edildi. Katılımcı öğrencilere farklı lezzet profilleri tanıtmının yanı sıra geleneksel yemeklerin içeriğini değiştirmeden daha modern sunumlarla yapılabileceği de gösterilmiştir.

Öğr. Gör. Gamze EGE

Patlıcan Siğeri

Süre: 120 dakika

Ayaş ilçesinin yemek kültürüne ait patlatılmış Patlıcanlı Siğer.

Tasarımcılar: Pelin TOKAT, Aybala İŞLEKER, Hazal BUYURAN

Patlıcan Siğeri

Süre: 120 dakika

Ayaş ilçesinin yemek kültürüne ait patlatılmış Patlıcanlı Siğer.

Tasarımcılar: Pelin TOKAT, Aybala İŞLEKER, Hazal BUYURAN

Turplu Pilav

Süre: 45 dakika

Çamlıdere yöresine ait pilav türü.

Tasarımcılar: Sena ÜZÜLMEZ, Esin ŞENOĞLU

Mıhlama ve Soğan Öldürmesi

Süre: 60 dakika

Güdül'e ait Mıhlama ve Beypazarı'na ait Soğan Öldürmesi İç Anadolu'da Osmanlı Mutfak Kültüründen miras kalan yemek türleridir.

Tasarımcılar: Görkem ATALAY, Koray KAPKIN, Yunus HASARI, Eren AKÇA

Geleneksel Yemeklerin Modern Sunumu

Süre: 15 dakika

Piştirilen geleneksel yemeklerin modern sunum kriterlerine uygun biçimde tabaklanması bir örnek.

ÇALIŞTAYDAN KARELER

KENT PAZARLARINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÖRÜNÜŞÜMÜZÜ NASIL DEĞİŞTİRDİ

Dr. Öğr. Üyesi Burcu AY

Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü

KATILIMCILAR

Emin Ümit KARAHAN
Elif Şevval ÜNGÜN

Dijital Çağda Sanat ve Tasarım adlı sempozyum ve çalıştay kapsamında gerçekleştirilmiş, “Kent Pazarlarında Sürdürülebilirlik Görünüşümüzü Nasıl Değiştirdi ” başlıklı çalışma Moda ve Tekstil Tasarımı bölümü öğretim üyesi Burcu Ay tarafından yürütülerek öğrencilerin araştırmalarına yön vermiştir.

Kent pazarlarına yönelik stant önerileriyle, tasarım süreçlerinde sürdürülebilirlik kavramı ve tüketicilerin bu anlamda bilinçlendirilmesine odaklanılmıştır. Sürdürülebilirlik kavramı çevresel gelişim , sosyal ve ekonomik gelişim olarak üç başlıkta incelenebilmektedir. İkinci el giysiler ve oyuncakların pazar alanında tüketicilerle buluşması, akıllı kumaş teknolojileriyle oluşturulan şişme stantların tasarlanmasıyla sağlanmaktadır. Stant tasarımlarına yönelik önerilere kültürün ve sürdürülebilir taşıma alışkanlıklarının parçası olan bez ve file çanta tasarımları eşlik etmektedir. Sürdürülebilirlik kavramı, geri dönüşüm logosu ve örgütsel öğrenme değerleriyle, baskılar uygulanmış, bez ve file çanta tasarımlarının yüzeylerinde yer verilmiştir. Sürdürülebilir kalkınma çözüm üretmeye çalışan bir yapıyı temsil ederken, örgütsel öğrenme ile işbirliği içinde olabilmektedir. Bu anlamda öğrencilerin araştırmalarını şekillendiren birey düzeyde öğrenme ve örgütsel öğrenme kavramları kurumsal sürdürülebilirlik açısından önemli değerlerdir.

Birey düzeyde öğrenme ve örgütsel öğrenme kavramlarına değinecek olursak; Birey düzeyde öğrenme, sezme ile yorumlama süreçlerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. Bu süreçler, kişisel deneyimde var olan kalıpların ve olanakların o an için farkında olunmadan,

ancak bilinç düzeyine kolayca çıkarılabilecek biçimde tanımlanması ile ortaya çıkan tanımın kelimeler ve eylemler aracılığıyla kişinin kendisine ve başkalarına açıklamasıdır. Grup düzeyinde öğrenme, yorumlama ile bireyler arasında paylaşılan anlayışlar geliştirme ve karşılıklı anlayış vasıtasıyla koordineli biçimde eyleme geçme anlamına gelen bütünleştirme süreçlerinden oluşur. Bir bütünleştirme süreci olarak; örgütsel öğrenmenin üretkenliği, şeffaflık, soruna yönelik olma, geçerli enformasyon, hesap verebilirlik ve sürekli öğrenme gibi beş değer birleşimiyle mümkün olmaktadır. Şeffaflık, kişilerin düşünce ve eylemlerinin gerçekte ne düşündüğü ve hissettiğine aracı olmaktadır. Enformasyon girdilerinin sınırlandırılmasına ve yetersiz kalmasına engel olmaktadır. Soruna yönelik olma değeri, güç dağılımında eşitlik ve katılımı esas almaktadır.

Kent pazarlarında sürdürülebilirlik görünüşümüzü nasıl değiştirdi ifadesine yanıt olarak öğrenme kültürünün içerdiği şeffaflık ve soruna yönelik olma ilkelerine odaklanılmıştır. Sürdürülebilirlik, niteliği nicelikten üstün tutarken, yaşam döngüsü uzun ürünlerin değer kazandığı bir yapıyı savunmaktadır.

Bu anlamda çağın gereklerini karşılayan bir eğilim sergilendiğini Rob Greenfield’in paylaşımına değinerek belirtmek gerekirse;

Rob Greenfield, Green Renaissance adlı sosyal medya platformundan 13 eylül 2018 tarihli gönderisinde dünyanın ilk geridönüşüm merkeziyle ilgili şu ifadelerle yer vermiştir;

“İsveç’te bulunan dünyanın ilk “geri dönüşüm merkezi” ne hoş geldiniz. Burada satılan hemen hemen her şey güncellenir. Alışveriş merkezinde satılan her şey çevre açısından etik olmalıdır. Bu geri dönüşüm tesisi, kullanıcıların boşa harcamak yerine artık istemedikleri eşyaları kolayca bırakabilecekleri bir yerdir. Personeller gerektiğinde malzemeleri onarıp yenilemektedir.”

Detaylı Bilgi :
<http://robgreenfield.tv/retuna/>

Stant tasarımının malzeme içeriğine değinmek gerekirse; kumaştan oluşturulan standın malzeme içeriğinde şamyel bulunmaktadır. Şişirilebilen malzemeler hafif ve taşınmaya elverişli yapısıyla, kullanım kolaylığı sağlamaktadır. Stant tasarımında tercih edilen malzemeler Jack Wolfskin Markasının da ürünlerinde kullandığı Down Fiber adlı teknolojiye sahiptir. Bu materyal sürtünmeye dayanıklı, neme dirençli ve hızlı kuruma gibi özellikleri bünyesinde barındırmaktadır. Kullanıcı tercihi göre, standın kumaş yüzeyi “cırt cırt” malzemesiyle dönüştürülebilmektedir.

Çalışmanın hedefinde; üretim kaynaklarının hızlı tüketimini önlemek yada tüketimi en az seviyeye indirmek için oyuncak ve giysi gibi eşyaların kullanımının sürdürülmesi bulunmaktadır. Kullanıcıları değiştirilen ürünler, ihtiyaçlara cevap vermek üzere kent pazarlarında stantlarla tüketicilere yeniden sunulmaktadırlar. Bu yeniden sunumlar esnasında hafif ve kullanım kolaylığı sağlayan stant tasarımlarının izleyiciler üzerinde olumlu etkiler uyandırması ve farkındalık yaratması önemsenmektedir. Kent pazarlarında sürdürülebilirlik adına farkındalık yaratmak için, yüzeylerinde bilgi veren bir takım baskı tasarımlarının yer verildiği bez ve file çantalar da bu çalıştay kapsamında tasarlanmıştır.

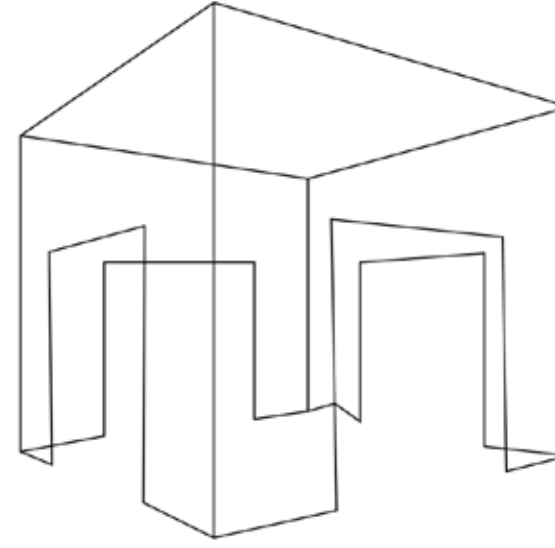
İkinci el giyimin önemi ve gerekliliğini açıklamak üzere; “Sürdürülebilir kalkınma, gelecek kuşakların üretim kaynaklarını etkilemeden bugünün nesillerinin ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetidir.”

“Daha az malzeme ile aynı işlevi ya da fazlasını yapabilmek artık moda olmuştur. Kısıtlı dünya kaynaklarının en iyi şekilde kullanımına yönelik gelişen bu yaklaşım inovasyonla pekişmektedir.”

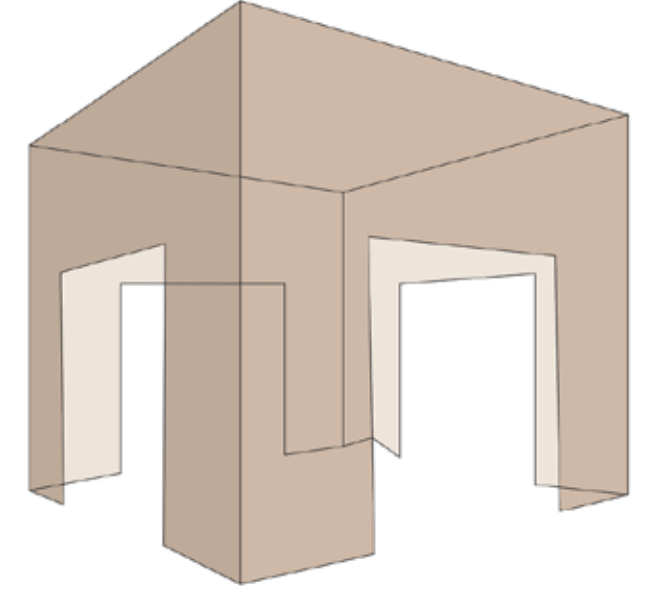
Dr. Öğr. Üyesi Burcu AY

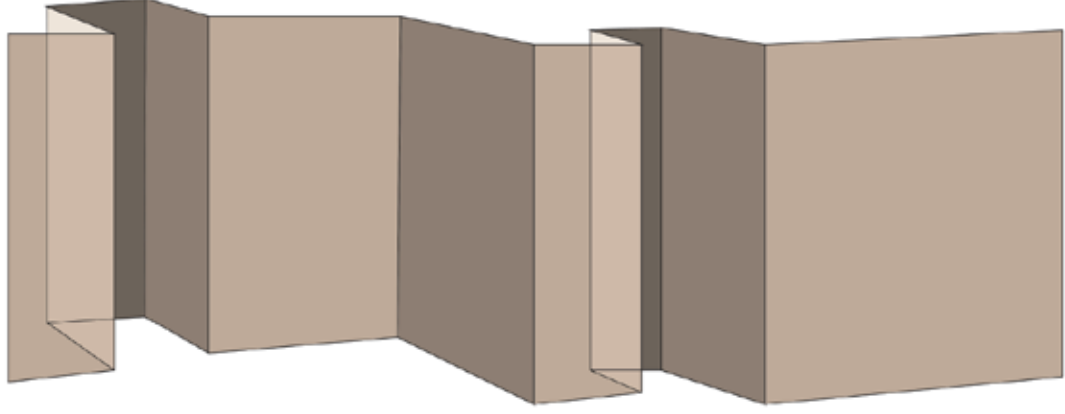
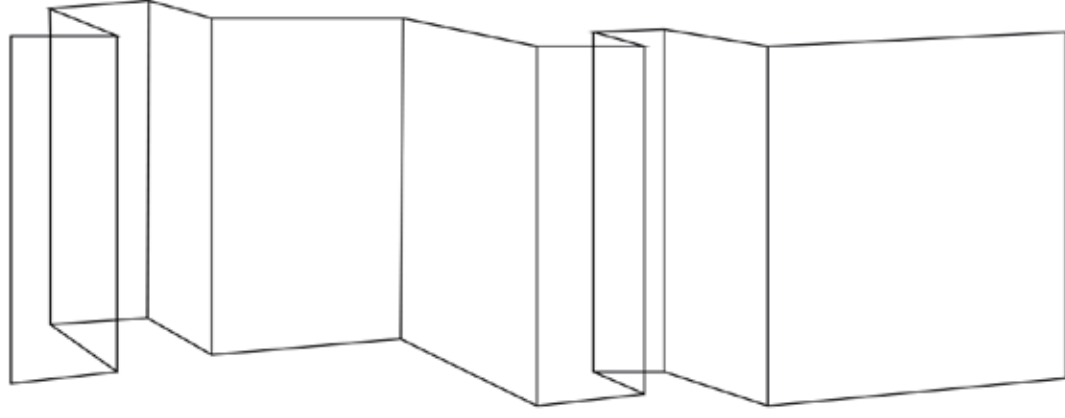
“Kent Pazarlarında Sürdürülebilirlik Görünüşümüzü Nasıl Değiştirdi ” adlı proje kapsamında bez ve file çantalar, Moda ve Tekstil Tasarımı bölümü öğretim üyesi Burcu AY ve öğrencimiz Emin Ümit KARAHAN tarafından tasarlanmıştır.

Stand Doku Örneği

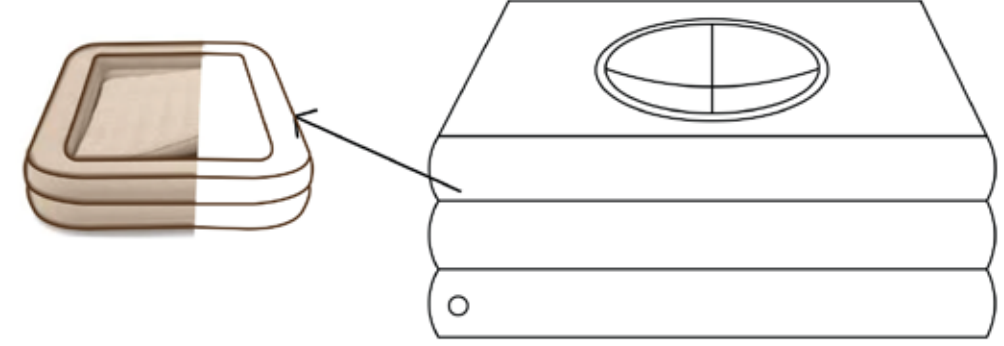
“Kent Pazarlarında Sürdürülebilirlik Görünüşümüzü Nasıl Değiştirdi ” adlı proje kapsamında bez ve file çantalar, Moda ve Tekstil Tasarımı bölümü öğretim üyesi Burcu AY ve öğrencimiz Elif Şevval ÜNGÜN tarafından tasarlanmıştır.

Stand Doku Örneği

“Kent Pazarlarında Sürdürülebilirlik Görünüşümüzü Nasıl Değiştirdi ” adlı proje kapsamında bez ve file çantalar, Moda ve Tekstil Tasarımı bölümü öğretim üyesi Burcu AY ve öğrencimiz Elif Şevval ÜNGÜN tarafından tasarlanmıştır.

Stand Doku Örneği

Kullanılacak Renkler

“Kent Pazarlarında Sürdürülebilirlik Görünüşümüzü Nasıl Değiştirdi ” adlı proje kapsamında bez ve file çantalar, Moda ve Tekstil Tasarımı bölümü öğretim üyesi Burcu AY ve öğrencimiz Emin Ümit KARAHAN tarafından tasarlanmıştır.

KENT PAZARLARI: İNSAN, DOKU, MEKAN

Dr. İclal Alev DEĞİM FLANNAGAN

Çizgi Film & Animasyon Bölümü

Dr. Gizem AKGÜLGİL MUTLU

Film Tasarımı Bölümü

KATILIMCILAR

Çizgi Film & Animasyon Bölümü

Sara ABDU WADOOD
Azime BIÇAKÇI
Gözde COŞKUN
Hande Dilay GÖKÇE
Muhammet Osman Berke GÜNEŞ
Arda KANAT
Atılay KÖŞKER
Melis MEMİŞ
Enes YENER

Film Tasarımı Bölümü

Ali ASLAN
Oğuzhan COŞKUN
Fatma Zehra EMİN
Sergen TURAN
Yılmaz ÜNVER

Çizgi Film ve Animasyon Bölümü ile Film Tasarımı Bölümü disiplinler arası bir ortak üretim modeli üzerinden, çalıştay katılımcılarının yaratım süreçlerinde farklı mecraları kullanmalarını desteklemiş ve pazar yeri deneyimlerini yeniden düşünmeye davet etmiştir. Birbiriyle etkileşim içerisinde olan bu iki farklı bölüm katılımcıları, eğitimleri süresince edindikleri donanım ve tecrübeleri paylaşarak ortak eser üretim süreçleri üzerine çalışmışlardır. Gelişen dijital teknolojiler çerçevesinden, kamusal mekân olan kent pazarlarını incelemek üzere yola çıkan katılımcılar, bu alanları insan ilişkileri, mekâna özgü doku ve mekânın kurgusalılığı açısından ele almışlardır. Eleştirel bir bakış açısıyla yaklaştıkları kent pazarlarının, mahalle sakinleri tarafından ziyaret sıklığını, mekânın kullanım biçimlerini ve değişen yapılarını, zamansallığını, üretici ve tüketici rollerini dönem içerisinde çeşitli tartışmalarla yürüterek, proje geliştirme süreçlerini titizlikle ilerletmişlerdir.

Çalıştay süresince iki bölüm katılımcılarından toplamda altı grup kent pazarları üzerine proje üretmiştir. Projeler her hafta yürütücülerle birlikte incelenmiş, eleştirilmiş ve konuya göre geliştirilmiştir. Bu süreç içerisinde katılımcılar kendi projeleri dışındaki projeleri görme ve eleştirme fırsatı da bulmuşlardır. Farklı alanlardan gelen katılımcılar projelerine kendi alanlarının getirdiği bakış açılarının yanında disiplinlerarası düşünme ve üretme becerilerini geliştirme fırsatı bulmuşlardır. Mecra kısıtlaması olmadan kent pazarlarını eleştirel yönden düşünen katılımcılar insan, doku ve mekan üzerinden ürettikleri ve sundukları projelerinde teknik ve sanatsal altyapılarını da geliştirme fırsatı bulmuşlardır.

Katılımcılar çalıştay sürecinin yönetimi, teknik ve eleştirel altyapı ve disiplinlerarası çalışma başlıklarını grup içerisindeki iş bölümüyle tedvir etmişlerdir. Çalıştayın önemli çıktılarından biri de katılımcıların proje yönetim sürecini başarıyla tamamlamalarının yanında, üretim süreci, farklı disiplinlerden gelen katılımcılarla çalışma ve eleştirel bakış açısı kazanma üzerine deneyim kazanmalarıdır.

Katılımcılardan Ali Aslan ve Berke Güneş pazar yerlerinin fonksiyonlarını incelemek adına bir video sanatı projesi geliştirmişlerdir. Bu proje kapsamında haftanın yedi gününü aynı saatte, pazar alanı içerisinde olan kullanımları gözlemleyerek, video kaydı almışlardır. Elde ettikleri görüntüleri ise izleyicinin mekân ve zaman algısıyla oynayabilmek adına bir güvenlik kamerası halinde izleyiciye sunmuşlardır. Proje, kamusal alan olan pazar yerlerinin, pazar kurulduğu zamanlarda etkin bir şekilde kullanılmasının yanında, diğer günlerde çoğunlukla boş ve fonksiyonsuz olduğunun altını çizmektedir. Görüntüleri güvenlik kamerası efektiyle seyirciye sunan ekip, seyircinin de kullandığı bu kamusal alana karşı mesafeli duruşunu ortaya çıkararak bir eleştiri sunmaktadırlar.

Gözde Coşkun ve Hande Dilay Gökçe, zaman içerisinde pazar yerinin değişen dinamiklerini ve estetik yapısını mekânsal olarak incelemişlerdir. Bu doğrultuda pazar yerlerinin arşiv çalışmasını yapan grup pazar yerinin tarihsel dokusunu günümüz görselleriyle harmanlamış ve foto manipülasyon yöntemini kullanarak bir tasarım yapmışlardır. Pazarın antik geçmişinden günümüze olan değişimini, kültürel bağlamda izleyiciye sunmaya çalışmışlardır. Bu yöntemleriyle pazarın geçmişi ve geleceği

arasında bir köprü kurarak mekânsal değişimleri seyircinin yorumuna bırakmışlardır.

Pazarın gelecekteki görüntüsü üzerine bir çalışma yapmak isteyen Atılay Köşker ve Enes Yener, konsept sanatıyla, mekânın değişen yüzünü izleyiciyle paylaşmaktadır. Hayal ettikleri uzak gelecekte, pazarın büyüyen kent tarafından sıkıştırılması ve dijital teknoloji kullanımının artmasının bir sonucu olarak insanların birebir etkileşimden uzak, kirli bir pazar konseptiyle karşı karşıya gelmesi betimlenmiştir. Yaptıkları modelleme ile, bugünün sosyal, mimari, toplumsal, ekonomik ve üretim modellerinden yola çıkarak, gelecekteki toplumsal evrimi seyirciye sunmaktadırlar.

Görme engelli bireylerin günlük hayatta yaşadıkları sıkıntıları irdelemek isteyen Arda Kanat ve Yılmaz Ünver, pazar yeri özelinde yaptıkları tartışmalar sonucunda görme engelli bireylerin deneyimlerini anlayabilmek için bir deneysel performans çalışması yapmışlardır. Yaptıkları bu çalışmayı kayıt altına alarak, bir video sanatı projesi haline dönüştüren katılımcılar, kalabalık pazar ortamında görme engelli bireylerin karşılaşılabilecekleri durumlara yakın deneyimleri kendileri üstünden seyirciye aktarmayı hedeflemektedirler.

Sergen Turan, Tuğçe Beyza Ahi ve Oğuzhan Coşkun, pazar yerlerini ‘emek’ ve ‘el’ bağlamları üzerinden inceleyerek bir fotoğraf serisi üretmişlerdir. Pazar yerindeki iletişimin dayanağı olarak eli odak noktasına alan proje, pazar yerindeki farklı aktörlerin yakın plan çekimlerine yer vermektedir. Seri fotoğrafların birbiriyle olan iletişiminden farklı bir hikaye ortaya çıkartmaya çalışan grup aynı zamanda, izleyicinin dikkatinden kaçan dokuları öne çıkartmakta ve onlara bu detayları tekrar hatırlatmayı seçmektedirler.

Kinetik tipografi çalışmasıyla, pazar yerindeki söylemlerin inandırıcılığına vurgu yapmak isteyen Azime Bıçakçı, Zehra Emin, Sara Abdu Wadood ve Melis Memiş, öncelikle pazar yerlerinden ses kaydı almış daha sonra bu kayıtlardaki konuşmalarda öne çıkan kelimeleri ekran üzerinde görselleştirmişlerdir. Pazarın doğal dokusunda bulunan ses motiflerini, izleyicinin dikkatine tekrar sunmak isteyen grup bu çalışmasıyla yeni bir hikaye kurgusu da yapmaktadır.

Çalıştayın Çizgi Film ve Animasyon bölümüyle Film Tasarımı bölümü katılımcıları, farklı medya türlerini kullanarak video sanatı ve dijital görüntü üretimi ile kent pazarlarını fikrîsel bağlamda okumaya çalışmışlar ve bunun sonucunda eleştirel ürünler ortaya çıkarmışlardır. Bütün bir ders dönemine yayılan bu çalıştayda, katılımcılarla birebir iletişim kurabilmek, projenin gelişimine ortak katkı sağlayabilmek ve kritik noktalarda projeye yön verebilmek çalışmanın en önemli çıktılarından biridir. Ayrıca birbirinden farklı izlenelere sahip bu iki dersin, ortak bir amaç doğrultusunda üretim yapılabilmesi kolektif üretimi kolaylaştırmış, çalışma kapsamında fakültenin çeşitli bölümlerinden yürütücüler de katılımcılara yol göstermişlerdir. Dijital üretim türevlerine odaklanan katılımcılar, aynı zamanda sergileme biçimleri üzerine de çalışmışlardır. Projelerin farklı mekânlardaki sunumları üzerinde düşünerek, dijital ve analog üretim türlerini irdelemişlerdir. Belirlenmiş ve her dönem tekrar eden ders projelerinin dışına çıkarak, sonucunda sergilenebilen ve seyircinin beğenisine sunulan eserler üretmek, katılımcılar için de verimli bir çalışmayı ve motivasyonu beraberinde getirmiştir.

Dr. İclal Alev DEĞİM FLANNAGAN
Dr. Gizem AKGÜLGİL MUTLU

Güvenlik Kamerası

Video Sanatı

Pazar alanının kullanım biçimlerini sorgulayan proje haftanın yedi günü aynı saatte, pazar alanı içerisinde video kaydı alınarak oluşturulmuş, bu kayıtlar pazar yerinin fonksiyonları üzerinden eleştirel bir bakış açısıyla yorumlanmış ve güvenlik kamerası formatında sunulmuştur.

Tasarımcılar: Ali ASLAN, Berke GÜNEŞ

Bugün İçinde Geçmiş: Pazar

Kolaj

Zaman içerisinde pazar yerinin değişen dinamikleri, aktörlerinin görünüşleri ve pazar yerinin estetik yapısı mekânsal olarak incelenmiş ve farklı zamanları aynı mekan içinde yorumlayan bir kolaj çalışması olarak sunulmuştur. Çalışma aynı zamanda farklı medya türlerini de bir araya getirmeyi hedeflemektedir.

Tasarımcılar: Gözde COŞKUN, Hande Dilay GÖKÇE

Geleceğin Pazarı

Konsept Sanatı

“Geleceğin pazarı” çalışması, pazar yerinin değişimini göstermek için üç boyutlu modellemeyi kullanmıştır. Kentin değişen mimari yapısı içinde sıkışan pazar mekânını kirli hale gelmiş, insan etkileşiminin en aza indiği bir yer olarak kurgulayan katılımcılar pazar mekânının geçmişten günümüze evriminden yola çıkarak, geleceğin tasvirini seyirciye sunmaya çalışmaktadırlar.

Tasarımcılar: Atılay KÖŞKER, Enes YENER

Görmeden Alışveriş

Performans Sanatı - Video

Görme engelli bireylerin günlük hayatta yaşadıkları sıkıntıların incelendiği proje performansın video kaydı olarak sunulmuştur. Gözleri kapalı bir şekilde pazar yerini deneyimleyen katılımcılar, görme engellilerin kalabalık bir kamusal alan olan pazar yerindeki deneyimlerini seyirciye göstermeyi hedeflemektedirler.

Tasarımcılar: Arda KANAT, Yılmaz ÜNVER

El-Emek

Fotoğraf Serisi

Bu projeye birlikte seyircinin dikkatini pazar alışverişinin temelinde bulunan ellere çekmeye çalışmaktadırlar. Dokunma ve hissetmeyi fotoğraflarla görselleştirmeye çalışan katılımcılar, doğallık ve sosyalleşme temaları üzerinden incelemektedirler. Bu bağlamda pazar yerlerini ‘emek’ ve ‘el’ bağlamları üzerinden inceleyen bir fotoğraf serisi sunmuşlardır.

Tasarımcılar: Sergen TURAN, Tuğçe Beyza AHI, Oğuzhan COŞKUN

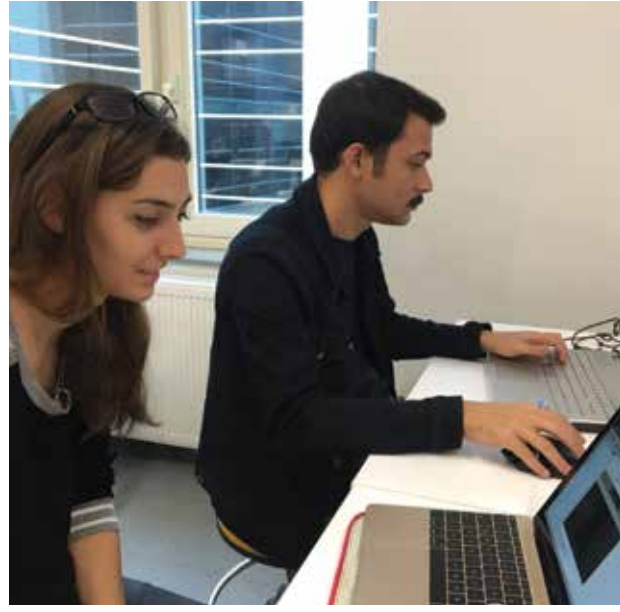
Gel Vatandaş

Video ve Ses Enstalasyonu

“Gel Vatandaş” projesi, pazar yerinde sıklıkla duyulan ve klişeleşmiş söylemleri kinetik tipografiyle görselleştirerek bir video ve ses enstalasyonu sunmaktadır. Pazar yerindeki söylemlerin, içi boşaltılmış, temelsiz ve iletişim biçiminden uzaklaşmış olduğunu vurgulamaya çalışan projeye birlikte, katılımcılar pazar yerinin ses anlamındaki yorucu temposunu seyircinin deneyimine sunmuştur.

Tasarımcılar: Azime BIÇAKÇI, Zehra EMİN, Sara ABDU WADOOD, Melis MEMİŞ

KENT BELLEĞİNDE ETİMESGUT VE GÜNDELİĞİN MEKÂNLARI

Öğr.Gör.Dr. Güliz KÜÇÜKTAŞDEMİR

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü

KATILIMCILAR

Aybüke YETİM

Berkan ÇAĞMAN

Berkcan KARTAL

Beyza KULU

Burak KELEŞ

Buse KOZAN

Büşra ERSOY

Damla CÖMERT

Duhan AYL

Ece AKSOY

Ecem MAHMUTOĞLU

Eda TÜFEKÇİOĞLU

Elif ALİBEKİROĞLU

Elif Burcu GÜMÜŞ

Yiğit İhsan ÖZTÜRK

Zozan ÖZDEMİR

Elif YAZICI

Fadime Seda MEÇİKOĞLU

Feyza SALAŞ

Gamze YAZICI

Gözde EKİNCİOĞLU

Gülce BIYIKLI

Mehmet Batuhan YENİÇERİ

Merve YÜCEL

Onur GÖRÜROĞLU

Ozan KALKAN

Rüya ÖZTÜRK

Sarp Arman ÇITLAK

Sude Cansın SABUNCU

Şule KOÇ

Yağmur ÜNLÜ

Türkiye'de köylü ve şehirli hayatında bazı farklar mevcut olmakla beraber umumiyetle halkın yaşamı seviyesinde ilerleme dikkati çekmektedir.

Urban and rural life in Turkey present of course certain differences, but in general the standard of life is being raised in all parts of the country.

Quoique les conditions de vie soient dissimilaires dans les villes et villages, on constate une amélioration sensible dans le standard de vie de toute la population.

Au casino

Casino'da

A modern casino in Ankara

Köyde
In the village
Au village

Hayvanat bahçesinde
An appreciative audience
at the Ankara Zoo
Au jardin zoologique

Banka'da
A Bank in Ankara
Intérieur d'une banque

3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu ve Çalıştayı üst başlığında on hafta süre ile gerçekleştirilen ve İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğretim elemanı, Öğr.Gör.Dr. Güliz Küçüktaşdemir tarafından yürütülen ‘Kent Belleğinde Etimesgut ve Gündeliğin Mekânları’ başlıklı çalıştay grubu, Ankara kent belleğini konu edinen gündeliğin mekanların izini ‘Ahi Mesud’, Etimesgut üzerinde aramıştır. Çalıştayan ana başlığı grup çalışması temelli, saha ve kaynak araştırmasını içermiştir. Bu saha araştırmasının yöntemi, çoklu disiplinli alt okuma tarafından inşa edilen ‘sosyal’ mekânın saha incelemesini ele almaktadır. Bunu gerçekleştirirken yürütücü tarafından sosyal gruplar ve mekânsal bellek yöntemin merkezinde yer almaktadır. Dolayısıyla sosyal ve mekânsal bellek arasındaki ilişki biçimi resmi tarih belgelemesinde yer almayan, boyutu ile yapısal ve anlamsal temsile kavuşmuş olur. Yöntemin kendisi karma malzemeyi barındıran bir nitel araştırma metodunu içermektedir. Araştırmanın dönemsel aralığı yeni bir ideolojik altyapının oluşum dönemine odaklanır ki bu dönemin ana merkezine Ankara ve ‘kent merkezi’ için ise Ulus, eski şehir yerleşir.

Ancak tüm bunlara karşın Etimesgut, Ankara kasabası için endüstriyel bir alan tarifi ile literatür taramasında etkin olarak yer amaya başlarken, farklı sosyal grupların odağındaki yerleşim merkezini oluşturmaktadır. Bölgenin Ankara bağlamında bir başka önemi de kent üst okumasında katmanlı yapıda ele alındığında ortaya çıkar. Ortaya çıkan katmanlılık, Cumhuriyet ilanı ve öncesinde yer arka plan ilişkilerinin ‘yerleşke geleneği’, hafızasıdır. Bu gelenek dâhilinde Hitit Dönemi’nde Amaksiz, Selçuklu Dönemi’nde Ahi Mes’ud olarak anılan yerleşke, Ernest Mamboury tarafından ‘Ankara Gezi Rehberi’ adlı kaynak üzerinde 1934 yılında

fiziksel ve sosyal nitelikleri ile ele alınmış ve temaya katkı sağlamıştır (ANKAMER, 2014). Mamboury Etimesgut’u ‘yeni kurulan bir örnek köydür’ ifadesi ile tariflerken istasyon yapısı çevresinde höyük gözlemini aktarmıştır. Bölgenin merkeze göre doğuda konumlandığı ve erişimin salt olarak binek araç ile sağlanabildiğini de notlarına eklemiştir. Yaya yolu ile bölgede yarım gün müddetle ‘yerleşke gözlemi’ gerçekleştiren Mamboury’nin kent içi hareketliliği, Ulus ve yakın çevresi ile başlar.

...Ankara Palas’ın aşağısından geçen İstanbul Yolu kullanılır ve demiryolunu uzaktan takip edip Ankara Ovası çevresinden doğuya doğru gidilir. Çimento fabrikasının yüksek bacalarını gördüğümüzde, artık köyden çok uzak değiliz demektir. Model Köy Etimesgut’un, süslü evleri, bereketli Ankara Ovası’nın güneyini sınırlandıran tepelerin kuzey yamacı üzerine dizilmiştir. Bu ovoidan geçerken geçmişte terk edilmiş bu geniş arazileri düzenlemek ve sulamak için yapılan sulama çalışmaları fark edilir. Bu model, Cumhuriyet’in yenilikçi ruhunun canlı bir örneğidir; burada her şey yenilenmiştir: konutlar, ahırlar, eklentiler, tarım araçları vs...

Mamboury’nin gözlem güncesi bu anlamda farklı medeniyetlerin bölge üzerindeki katmanlı okunurluğuna da işaret etmekte ve Hitit, Frig, Roma, Asur Uygarlıklarına ait yapısal veya buluntu ‘iz’lerin Ankara için ‘kalabalık’ bir yerleşke arka planı tanımladığını belirtmektedir. Bununla beraber yerleşke, ‘küçük boyutlu bir höyük üzerinde’ konumlanmıştır. Bütüncül perspektif ile arka plan ilişkisi bu kapsamda çalıştayan sosyal bileşenlerini ve kültürel katmanlılığına yönlendirmektedir. Ancak bu katmanlı okumada çalışma, dönemsel olarak Cumhuriyet ilanı ile birlikte değişen ve dönüşen kent belleğinde Etimesgut üzerine yoğunlaşmaktadır.

Başkent Üniversitesi, GSTMF, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü öğrencilerinin Çalıştaya bu anlamdaki katkısı, mikro ölçekli perspektif ile kenti, yapıyı, dönemi gözlemlene ve yerinde deneyimlemeyi bir öğrenme aracı olarak kullanmayı hedeflemektedir. Bununla birlikte, araştırmanın verileri de eş zamanlı olarak üretilmiştir. Araştırmanın derinleştirilebilmesi amacıyla öğrencilerin grup çalışması dâhilinde üç ana çalışma ekibi oluşturulmuştur. Sırası ile haritalama, sözlü tanıklık aracılığıyla keşfetme, yapıya ilişkin yapısal ve sosyal anlam temelli içerik temini grup çalışmalarında bireysel görev dağılımıyla oluşturulmuştur. Yürütücü için çalıştayan değerlendirme kriterleri arasında saha görevinin farklı medyalar aracılığıyla temsili geçerli olmuştur. Örnekle birincil değerlendirme aşamasında öğrencilerin bölgenin tarihi, seçili yapı, dönem ve kişi temelli kolaj çalışmalarını dijital temsil dili ile buluşturması beklenmiştir. İkincil aşama ise sergilemedir; bu da çalıştayan hedefinde yer alan kamuoyu ile paylaşım ve araştırma aracılığıyla üretilen/edinilen içeriğin kolektif hafıza üzerindeki karşılıklarını aramaktadır. Böylelikle, bu bilgiler ve sergileme, araştırmanın hedefindeki bellek ile temas etmektedir.

Bu çalışmanın bir araya getirmekte olduğu bölgeye ait birey temelli kolektif anlamlandırma ve farklı aktörlerin birlikteliği, kamusal mekânın gücüyle gündelik yaşantıyı, güncel ve geçmiş bellek aracılığıyla sorgulamayı, yeniden inşa etmeyi, güncel durum ile karşılaştırmayı böylece de öznel sorguyu olanaklı kılmaktadır. Çalışma kapsamında yapılar ve yapı aracılığıyla bölge nüfusu, dönem içindeki kamuya ait alan deneyimi irdelenmiştir. İrdeleme kapsamında Gül Yağı Tesisleri ve yerleşkesi, Kızılay Genel Müdürlüğü ve yerleşkesi, Şeker Fabrikası, Enstitüsü ve yerleşkesi, Gazi İstasyonu, Uçak Fabrikası, THK-Türkuşu Tesisleri ve Bira Fabrikası endüstriyel modern mirasın belgelenmesi bakımından önem taşıırken bu yapıların gündelik yaşantı bağlantısı sözlü tarih aracılığıyla belgelenen gündelik alışkanlıklarla kurulmaktadır. Öte

yandan gündelik alışkanlıkların mekânsal karşılıkları yine bu yerleşkeler içerisinde yer alan özel veya kamu erkine ait konut örnekleri, spor, alışveriş merkezi ve eğitim alanlarıyla kurulmakta, aktarılmaktadır. Özellikle çalıştayan ana temasında yer alan ‘Kent Pazarları’, Etimesgut kapsamında arka plan ilişkilerinde hatırlanan ve konumu değişen kentsel/kamusal alanlar olarak sözlü tanıklık aracılığıyla belgelenmiştir. Böylelikle gündelik yaşantı ara kesitinde yer alan örnekler aracılığıyla dönemsel ara kesit okunur, görünür kılınabilir. Bunlara ek olarak neo liberal dönüştürücü etkenlerin ve siyasal değişkenlerin bölge üzerindeki dönüştürücü etkisi, bellek dönüşümü, bölge nüfusunun değişimi yoğun olarak aktarılır. Bütün bu etkenler aktarılırken de aktörler birbirleri veya çalışma yaşantıları aracılığıyla birbiriyle çoklu biçimlerde temas etmektedir.

Çalıştayan Kapsamı ve Çıktıları Üzerine: Yürütücü Notu

Çalıştayan deneyiminin kendisi öğrenciler ile birlikte gerçekleştirilen saha deneyimlerini, VEKAM – Koç Üniversitesi Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi ziyaretini, farklı medyalar üzerinden belge taramasını, envanter sağlama ve paylaşımına yönelik dijital kolaj üretimini ve son aşamada yürütücünün akademik paylaşımını içermektedir.

Yürütücü ve öğrenciler aracılığıyla bir araya getirilen, üretilen bütün bu belgeler kamuoyu, akademik platformda kentsel belleğe katkı sağlayacak bir ‘hafıza’ çalışması olarak paylaşılacaktır. Bu anlamda çalıştayan bulguları, özellikle kent sosyolojisi, kültürel çalışmalar, mimarlık tarihi, kentsel tasarım ve yapı çevre ile ilgili alanlar bakımından kaynak niteliğinde değerlendirilebilir. Bütüncül süreç içerisinde, özveri ile çalışmalarını sürdüren çalıştayan katılımcılarına ve gönüllülük esası bulunan sözlü tanıklara teşekkürü bir borç biliriz.

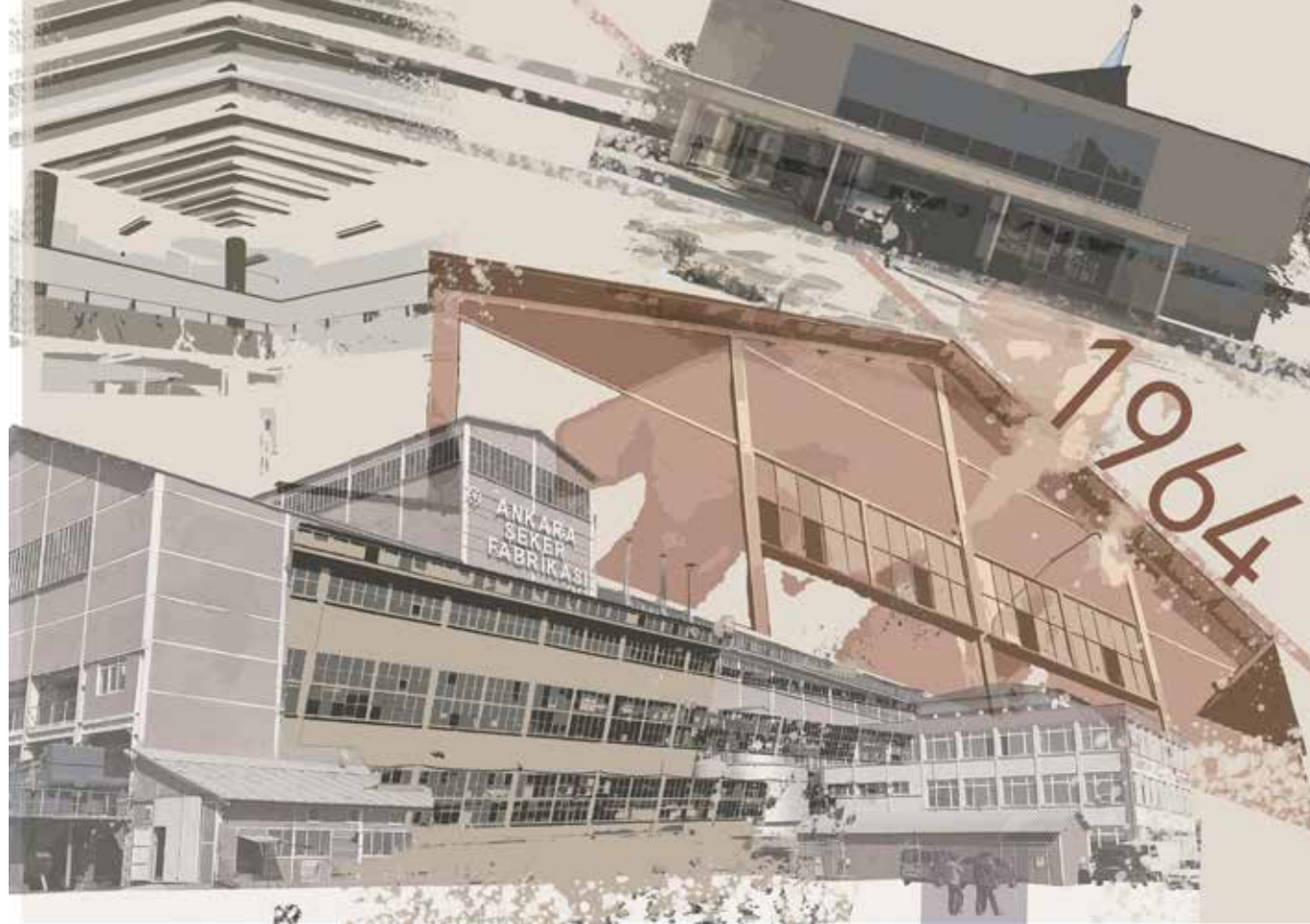
Öğr.Gör.Dr. Güliz KÜÇÜKTAŞDEMİR

Ankara'nın Endüstriyel/Sosyal Belleği: Şeker Fabrikası Yerleşkesi

Kolaj Çalışması | Süre: 180 Dakika

Etimesgut Şeker Fabrikası devlet eli ile üretim/tüketim faaliyetlerinin hız kazanmakta olduğu bir dönemi temsil etmekte ve bünyesinde fabrika ile ilişkili bir yaşam modeli barındırmaktadır. Yerleşke kapsamında Enstitü, Menderes Köşkü, Basketbol Sahası, Sosyal Tesis, Lojman yapıları bulunmakta ve inceleme alanını oluşturmaktadır.

Tasarımcılar: Rüya ÖZTÜRK, Batuhan YENİÇERİ, Beyza KULU

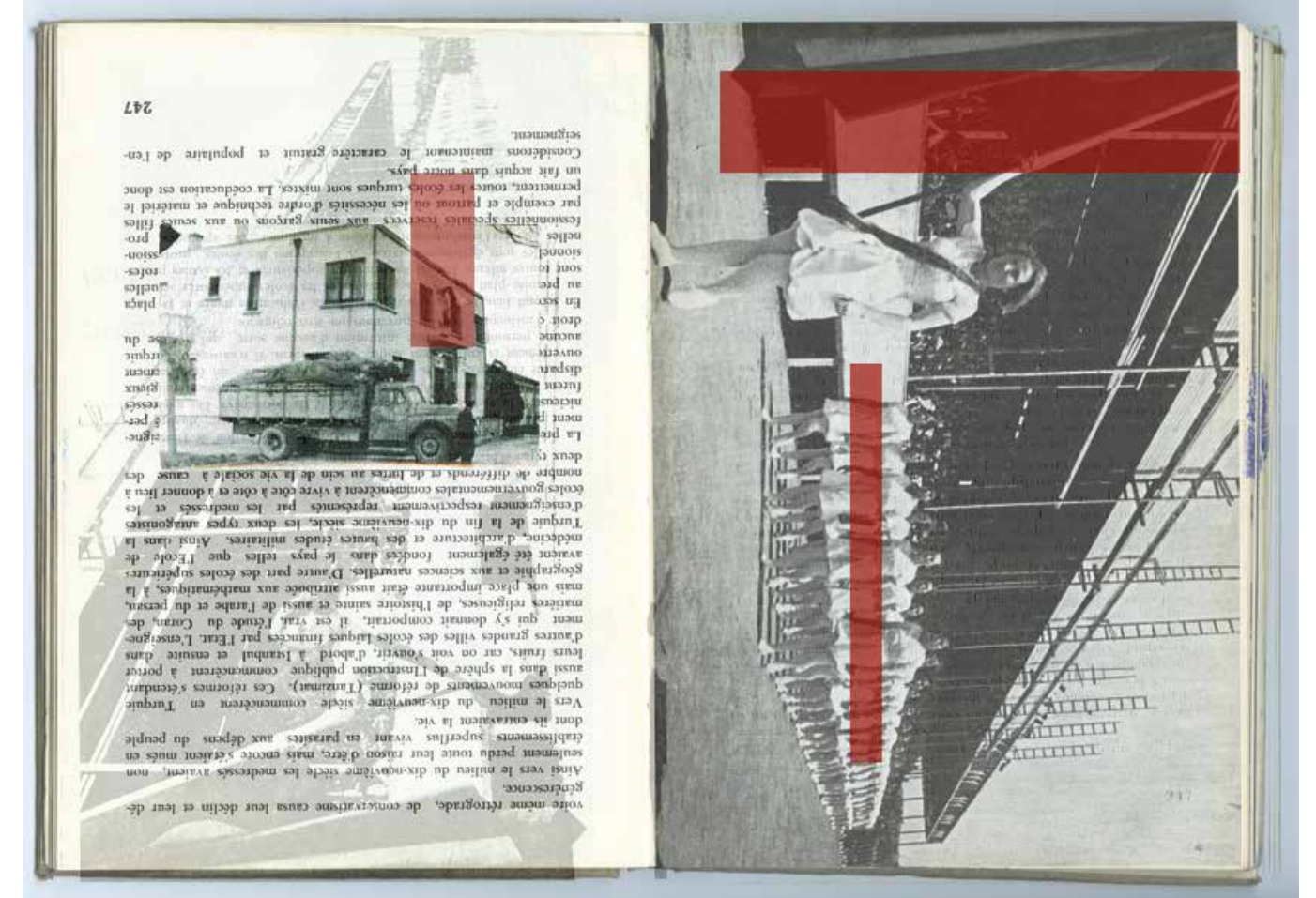

Kızılay Genel Müdürlüğü Yerleşkesi: Tören Geleneği

Kolaj Çalışması | Süre: 180 Dakika

Etimesgut, Kızılay Genel Müdürlüğü Yerleşkesi, bir sosyal inşa alanı olarak bölgeye hizmet etmekte ve güncel durumda fiziki varlığını korumaktadır. Öğrencilerin inceleme alanı olan kentsel ölçekli yerleşke sosyal tesis, lojman ve kentsel açık alanlar ile belgelenmiştir.

Tasarımcılar: Gülce BIYIKLI, Zozan ÖZDEMİR, Onur GÖRÜROĞLU

Etimesgut Japon Gül Bahçesi ve Gülyağı İmalat Tesisleri: Geçmiş ve Gelecek Ara Kesiti

Kolaj Çalışması | Süre: 180 Dakika

İtiryat Fabrikası, 1950’li yıllarda faaliyeti sonlanan ve lojman olarak kullanılan alan örneğindedir. Sözlü tanıklık aracılığıyla ve yapının güncel anlamda fiziki belgelenmesi gerçekleştirilmiştir.

Tasarımcılar: Gamze YAZICI, Yağmur ÜNLÜ

Sözlü Tanıklık ile Gündelik Aktörler

Kolaj Çalışması | Süre: 180 Dakika

Sözlü tanıklık çerçevesinde proje ‘sıradan olana’, birey temelli olan kolektif okuma aracına yönlendirmektedir. Grup, bu kapsamda on beş kişi ile görüşme gerçekleştirmiştir.

Tasarımcılar: Elif YAZICI, Duhan AYL, Elif ALİBEKİROĞLU, Sarp Arman ÇITLAK, Sude Cansın SABUNCU

Yeryüzünden Gökyüzüne: Etimesgut, Türk Hava Kurumu Uçak Fabrikası

Kolaj Çalışması | Süre: 180 Dakika

1925 Türk Hava Kurumu yerleşkesi, eğitim faaliyetleri ile birlikte uçak imalatı amaçlı kurulmuştur. Akköprü ve Etimesgut imalatların merkezini oluşturmuş ve öğrencilerin saha incelemesini içermiştir.

Tasarımcılar: Ece AKSOY, Feyza SALAŞ, Burcu GÜMÜŞ, Gözde EKİNCİOĞLU

Yuvaya Dönüş: Etimesgut Tren İstasyonu

Kolaj Çalışması | Süre: 180 Dakika

İstasyon, Gazi Tren İstasyonu ile bölgesel erişimin birincil durakları olarak Ankaralılara hizmet etmiştir. Etimesgut Tren İstasyonu 'Ankaralıların Gaziye kavuştuğu' kentsel buluşma alanı ve kamusal/kentsel yarı açık mekânı tariflemektedir. Öğrenciler hafıza çalışmasında belge temini aracılığıyla çalışmalarını derinleştirmiştir.

Tasarımcılar: Merve YÜCEL, Duygu SEMİZ, Şule KOÇ

ÇALIŞTAYDAN KARELER

PAZAR YERİ ELEMANLARININ YAPI BİLGİ MODELİ TABANLI PARAMETRİK TASARIMI

Dr. Öğr. Üyesi Ece KUMKALE AÇIKGÖZ

Mimarlık Bölümü

KATILIMCILAR

Anıl MERT YILDIRIM
Aybars AKDAŞ
Ayda GÜVEN
Ayşe Nesligül ÇEVİK
Bahar TOPCU
Beyza UZUN
Burcu DEMİR
Büşra ÜNSAL
Cansu ÇELEBİ
Cemre YÜCEL
Damla ÖNER
Efe AKÇASAYAR
Emre KÜÇÜKTALASLI
Fatma Gül KOÇYİĞİT

Gamze ÖZER
H. Berat BAL
İlkim GÜVEN
İlknur AYDIN
İrem Deniz ALBAYRAK
İrem YÜCETÜRK
Kaan TARMAN
M. Emin KILIÇ
Melek PINAR
Sarper SONBAY
Semih ATA
Tuğrul SALMA
Yunus Ali BERK
Zeynep BİLGE

Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ev sahipliğinde bu yıl üçüncüsü düzenlenen ve üst başlığı “Dijital Çağda Sanat ve Tasarım” olarak belirlenen Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu etkinlikleri çerçevesinde, Mimarlık Bölümü öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Ece Kumkale Açıkgöz tarafından “Pazar yeri elemanlarının yapı bilgi modeli tabanlı parametrik tasarımı” başlığı ile yürütülen çalıştayda mimarlık öğrencilerinin tasarımı dijital araçlarla düşünme deneyimi üzerine 10 haftalık bir program kurgulanmıştır. Bu programda mimari tasarım sürecinde gün geçtikçe daha çok yer bulmaya devam eden ve sayısal, hesaplamalı tasarım yöntemleri denildiğinde en çok akla gelen görsel programlama yazılımlarından birini ve yine gün geçtikçe yaygınlaşan, entegre ve işbirlikli tasarım kavramlarını gündeme getiren bir Yapı Bilgi Modelleme ya da YBM (Building Information Modelling ya da BIM) yazılımı kullanılmıştır. Bu yazılımlar sundukları hesaplamalı yöntemler ile verimlilik ve yaratıcılık olanaklarını genişletebilen ve geliştirilebilen araçlar olarak çalıştırılabilmektedirler.

Hesaplamalı tasarım, tasarımcı bireyin bir hesaplama aracı olmaksızın eş zamanlı olarak yürütemeyeceği ancak sonucu doğrudan etkileyebilen farklı parametrelere ait paralel hesap süreçlerini kontrol altına alarak çalışma prensibini işletir. Öte yandan, hesaplamalı tasarımın kontrol edilebilir parametrelerle, bu parametrelere yapılan müdahalelerin getirdiği adapte olma zorunluluğunu önceden programlanmış çözüm yöntemlerine ya da algoritmalara göre hesaplayarak tasarım bütününe güncelleyebilme özelliği bulunmaktadır (Tünger ve Pektaş, 2017). Yani görsel programlama ile yazılan algoritmalar ile parametre değişikliği yapmak için verilen komutlar eşliğinde hatasız bütüne ulaşan bir sonuç ürününden bahsetmek mümkündür. Bu tanım temelde YBM ile üretilen

mimari projelerin oluşturulma prensibinin de açıklamasıdır. YBM ile üretilen projelerde parametreler kontrol edilebilirken aynı zamanda bu kontrolün sonucunda birbiri ile ilişkilendirilmiş yapı elemanları için üretilen çözümler de bu parametre değişikliklerine adapte olabilir şekilde kendilerini ve projenin tümünü güncelleyebilirler. Bu nedenle YBM temelinde parametrik tasarım prensipleri ile çalışmaktadır denilebilir. YBM ile proje üretim sürecinde proje ortamında bulunmayan bir özellik olarak kendi parametrelerini programlama olanağı ise, Revit için Dynamo ile ya da farklı eklenti yazılımlar aracılığı ile farklı parametrik tasarım araçları kullanılarak üretilmiş algoritmaların Revit’in proje ara yüzüne aktarılması ile mümkün hale gelebilmektedir (Ör. Rhino’nun Grasshopper eklentisi ile Revit arasındaki çift yönlü veri akışını mümkün hale getiren Hummingbird eklentisi).

Görsel programlama ile elde edilen tasarım süreci ile tasarım düşüncesi arasında bulunan paralelliği ele alan Oxman (2017), tasarım düşüncesinin geçmişten bugüne gelenekselden hesaplamalı ve parametrik tasarım düşüncesine geçişte meydana gelen değişimleri ele aldığı makalesinde “rafine etme” (Cross, 1982) ve “yansımali edim” (Schön, 1983) kavramlarının geçerliliklerini koruduğundan bahsetmektedir. Buna paralel olarak anlaşılmaktadır ki, mimari tasarım problemlerini de içeren, eksik tanımlı problemlerin çözüm süreçlerinde ilerledikçe, alt problemlerin tanımlanması ve çözüm sürecinin sonuna gelindiğini problem tanımının netleşmesinden anlaşılması süreci (Goldschmidt, 1997) ile parametrik tasarımdaki algoritma tasarımı ile tasarım ürünü elde etme yöntemleri benzer bir işleyişi ifade etmektedir. Parametrik (jeneratif) tasarımın YBM’nin kavramsal tasarım sürecine entegre olması için kullanılabilecek bir araç olduğu düşüncesi (Abrishami ve diğerleri, 2014) de bu

benzerliğin varlığını desteklemektedir.

Bu yönleri ve içerdikleri ortaklıklar ve işbirliği olanakları ile gerek görsel programlama gerekse YBM ile proje oluşturma süreçleri dijital çağda mimari tasarımcıların düşünce biçimlerine ve yaratıcı tasarım süreçlerine kaçınılmaz biçimde etki edecek yenilikler sunmuştur. Hesaplamalı tasarımda; ki bu hem görsel programlama hem de YBM araçları ile mümkün olabilmektedir; algoritmaların tanımlanması sonuç ürünün neye benzeyeceğinin tahmin edilmesi işine göre daha öncelikli bir yer almaktadır. Diğer yandan denilebilir ki, çözüm yolu tasarımın bütününe yönelik olanakları, olasılıkları ve alternatifleri geniş bir yelpazede sunarak (Woodbury ve diğerleri, 2017), önceden hayal edilebilenden çok daha fazla seçenek ile tasarımcının düşünce limitlerini genişletme potansiyeline sahiptir. Hesaplamalı tasarım ile elde edebildiğimiz olasılıklar içinde bulunan fırsatları fark etme yetkinliği, deneyimli tasarımcıyı hesaplamalı tasarım araçlarının yetkinliklerinden ayırt eden bir özelliktir. Mimarlık öğrencilerinin bu fırsatların keşfi ile elde edilebilecek olanaklar ile ilgili bir tasarım sürecini deneyimlemeleri için çalıştayda yer alan tasarım etkinliği bu araçların entegre kullanımı ile gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay etkinliğinin proje özeti ve deneyimi:

Çalıştay etkinliği, Başkent Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde “MİM 332, Bilgisayar Destekli Modelleme I” adlı seçmeli ders kapsamında 3. Sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte çalıştay süresince ele alınmış olan proje sorusu, kent pazarları için bütüncül bir tasarım düşüncesini yeniden düşünmeye yönelik olmuştur. Gerek dolaşımı örgütleyebilecek olan araçlar, gerek üst örtü, gerekse satış ve sergi tezgâhları özelinde bu yeni ele alış biçimini mekânsal elemanlar ile kurgulayan ve bu yolla pazar yerinin kent içindeki yerini yeniden bulmasına çalışan çözüm önerileri beklenmiştir. Bu beklenti ile yola çıkılarak, her öğrenciden kent pazarı üstüne düşünce ve önerilerini belirten bireysel birer fikir

metni alınmış ve benzer düşüncelere sahip öğrenciler birlikte gruplandırılarak, birbirinden farklı 9 adet tema oluşturulmuştur. Bu yolla öğrenciler kendi fikirleri ile yola çıkabilmiş ve karar verici rolü en baştan üstlenmeleri sağlanmıştır. Ekip çalışması ise olasılıklar içinde yer alan fırsatların görülebilme, keşfedilebilme şansını artırmak için tercih edilmiştir. Etkinlik süresince kullanılan yazılımlar YBM aracı olan Revit ve onun bir eklentisi olarak sunulan bir algoritmik tasarım yazılımı olan Dynamo olmuştur. Tasarım süreci, yazılımların eş zamanlı olarak birbirine doğrudan veri aktarımı yapabilmeleri ve yine eş zamanlı olarak tasarımcı tarafından takip edilebilmeleri olanakları ile sürdürülmüştür. Bu yolla geleneksel tasarım yönteminden farklı olarak, birden çok alternatif ile düşünebilmek ve YBM sayesinde hızla sanal gerçeklik kuran bir ortamda Oxman (2017)’in değişimiyle tasarımı yeniden düzenleme şansı bularak çalışmışlardır.

Referanslar:

- Abrishami, S., Goulding, J., Rahimian, F. P., & Ganah, A. (2014). Integration of BIM and generative design to exploit AEC conceptual design innovation. *Information Technology in Construction*, 19, 350-359.
- Cross, N. (1982). Designerly ways of knowing. *Design studies*, 3(4), 221-227.
- Goldschmidt, G. (1997). Capturing indeterminism: representation in the design problem space. *Design Studies*, 18(4), 441-455.
- Oxman, R. (2017). Thinking difference: Theories and models of parametric design thinking. *Design Studies*, 52, 4-39.
- Schön, D. (1983). *The reflective practitioner. How professionals think in action*. London: Temple Smith.
- Tünger, Ç., & Pektaş, Ş. T. (2017). Parametrik Tasarım Süreçlerinde Tasarım Örüntülerinin Kullanımı. *MSTAS 2017*, 71.
- Woodbury, R., Mohiuddin, A., Cichy, M., & Mueller, V. (2017). *Interactive design galleries: A general approach to interacting with design alternatives*. *Design Studies*, 52, 40-72.

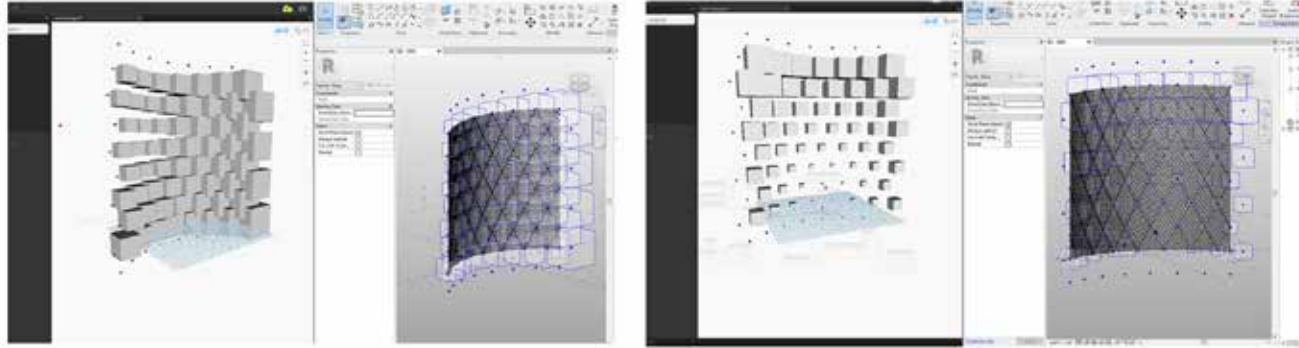
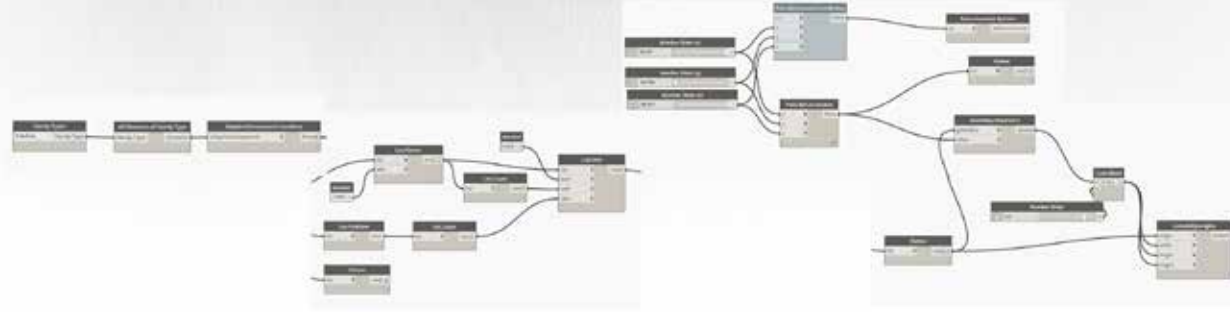
Dr. Öğr. Üyesi Ece KUMKALE AÇIKGÖZ

MİM.332 BİLGİSAYAR DESTEKLİ MODELLEME

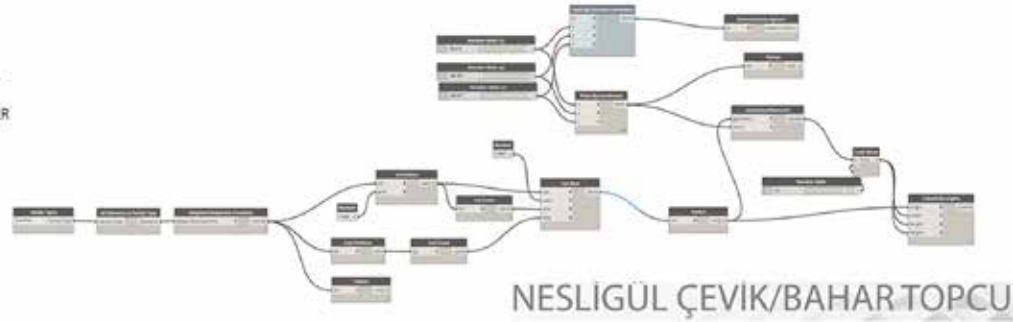
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ - GÜZEL SANATLAR TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESİ - MİMARLIK BÖLÜMÜ

DR. ÖGR. ÜYESİ ECE KUMKALE AÇIKGOZ

DEVİNİM PAZAR TEZGAHLARI

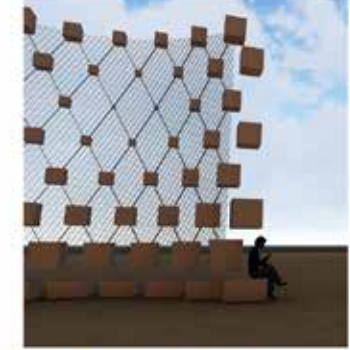

TASARIMIMIZ TEZGAH İHTİYACINI KARŞILAYACAK HAREKETLİ PANEL KURGUSU ÜZERİNE OLUŞTURULMUŞTUR. BİR PANEL ÜZERİNE YERLEŞTİRİLMİŞ KUBİK BİRİMLER DYNOMO PROGRAMININ BİZE SUNDUĞU HAREKET EDEBİLME KOMUTU İLE TASARIM ANLAYIŞIMIZA YÖN VERMİŞTİR. DYNOMO PROGRAMI İLE KAZANILAN PARAMETRİK GÖRÜNÜM İSE TASARIM ÜRÜNÜNE DEĞER KATMIŞTIR.

NESLİGÜL ÇEVİK/BAHAR TOPCU

DEVİNİM PAZAR TEZGAHLARI

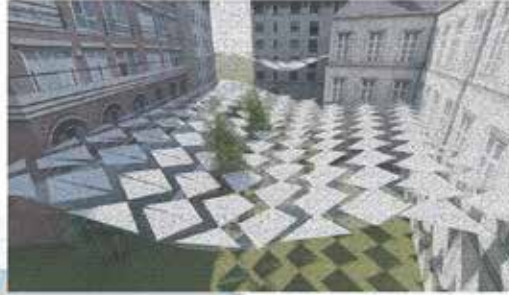
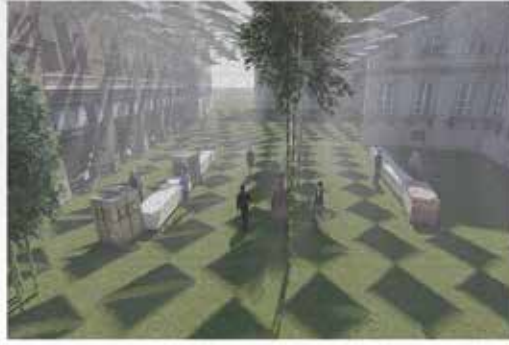
NESLİGÜL ÇEVİK/BAHAR TOPCU

MİM.332 BİLGİSAYAR DESTEKLİ MODELLEME

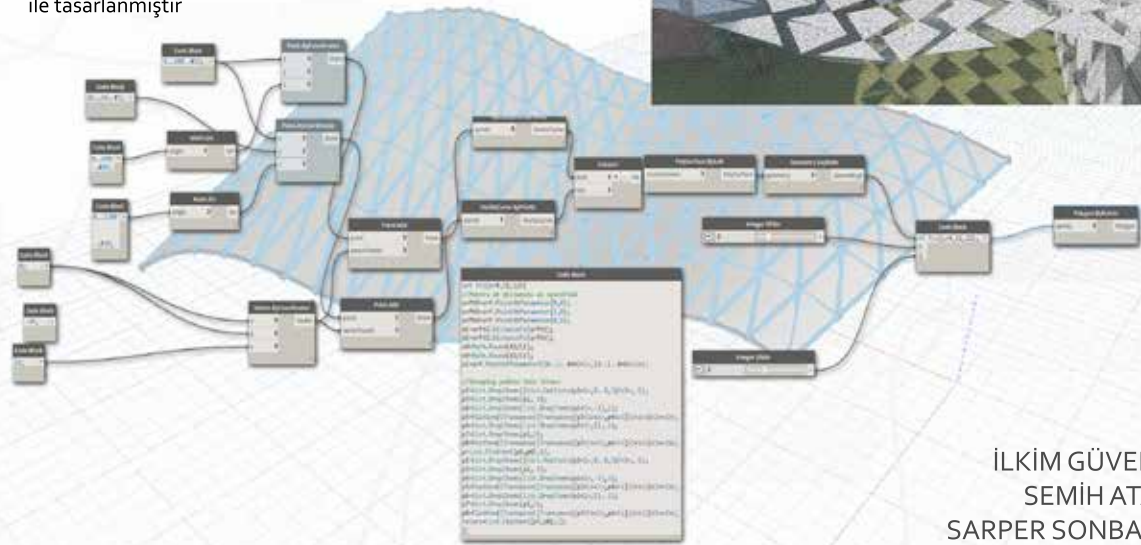
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ - GÜZEL SANATLAR TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESİ - MİMARLIK BÖLÜMÜ

DR. ÖGR. ÜYESİ ECE KUMKALE AÇIKGÖZ

ÖRTÜLÜ SOKAKLAR

Bu tasarım sürecinde tasarım düşüncesine pazar yerinin kent içindeki konumlanması sorunu düşünülerek başlanmıştır. Açık ve geniş kent boşlukları mı yoksa mevcut ulaşım aksları mı sorusu üzerine üretilen çözüm önerisinde çevresinden referans alabilecek bir konumlanma için pazar kurulabilecek sokaklar seçilmiştir. Bu ulaşım akslarını tanımlayan yapılar arasında hem pazar üst örtüsü elde etmek hem de yere yine yerden aldığı referansla özel bir karakter kazandırmak hedeflenmiştir. Bu sokakların üstünü örtmek için üretilebilecek bir yapısal eleman farklı kullanımlara ve ihtiyaçlara cevap verebilen, yerine göre şeffaf/geçirgen, dönüşebilir bir strüktürel sistem olarak parametrik yöntem ile tasarlanmıştır

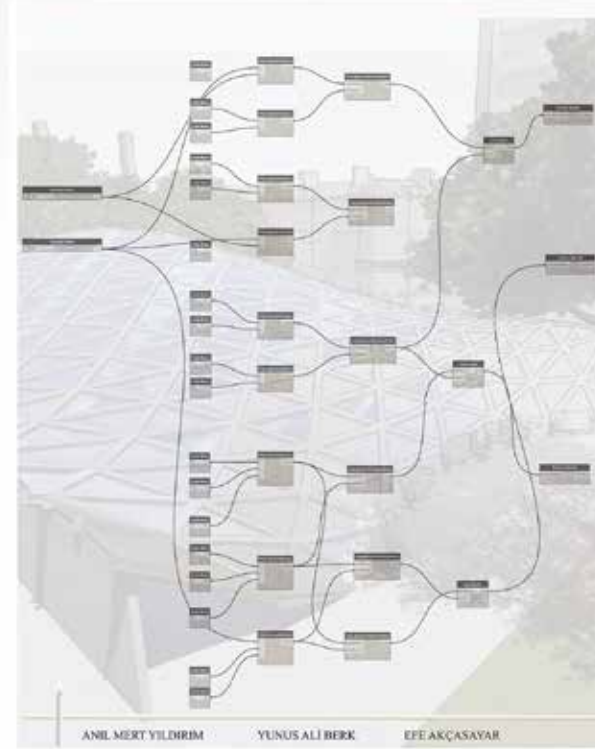
İLKİM GÜVEN
SEMİH ATA
SARPER SONBAY

MİM.332 BİLGİSAYAR DESTEKLİ MODELLEME

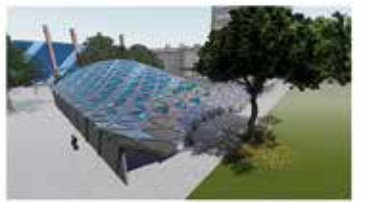
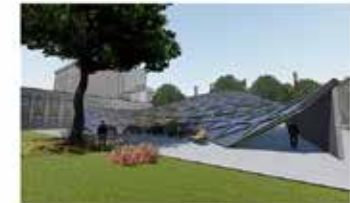
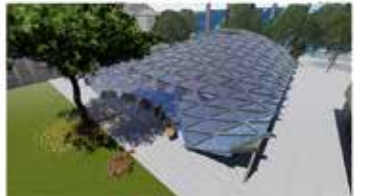
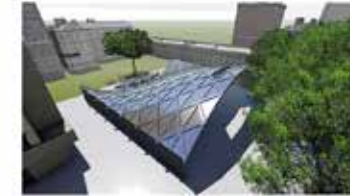
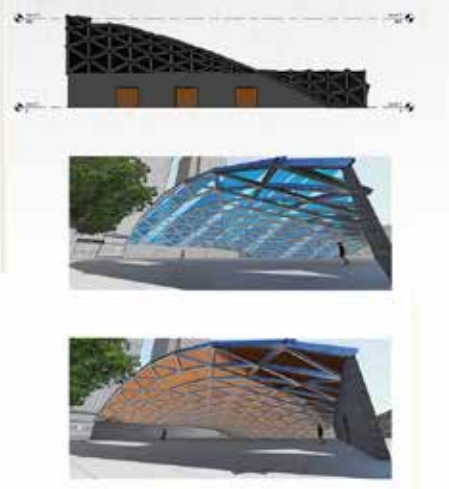
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ - GÜZEL SANATLAR TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESİ - MİMARLIK BÖLÜMÜ

DR. ÖGR. ÜYESİ ECE KUMKALE AÇIKGÖZ

PROJENİN ADI

Pazar yeri tasarımındaki ana fikir tek bir çatı formunda bölünmüş alanlar elde etmek. Bunu parametrik tasarımla sağlamış durumdayız. Değişken yapıdaki çatı formu ve profillerin üçgenel tasarımı bizlere büyük kolaylık sağlamakta aynı zamanda yapıyı güçlendirmekte. Pazar yapısının yanall yüzeylerinde açılıp kapana bilen paneller, yapı içindeki sirkülasyona katkı sağlamakta. Arka tarafta bulunan parametrik tasarımın yerle duvar arasında yarattığı açıklıktan ise arka peyzaj alanına ulaşım sağlamakta. Yapının üçgenel profilleri çift katmanlı olup üst katmanları açılıp kapanabilme özelliğine sahiptir. Çatının girişteki kubbesel form, bize derinlik ve yükseklik kazandırmaktadır.

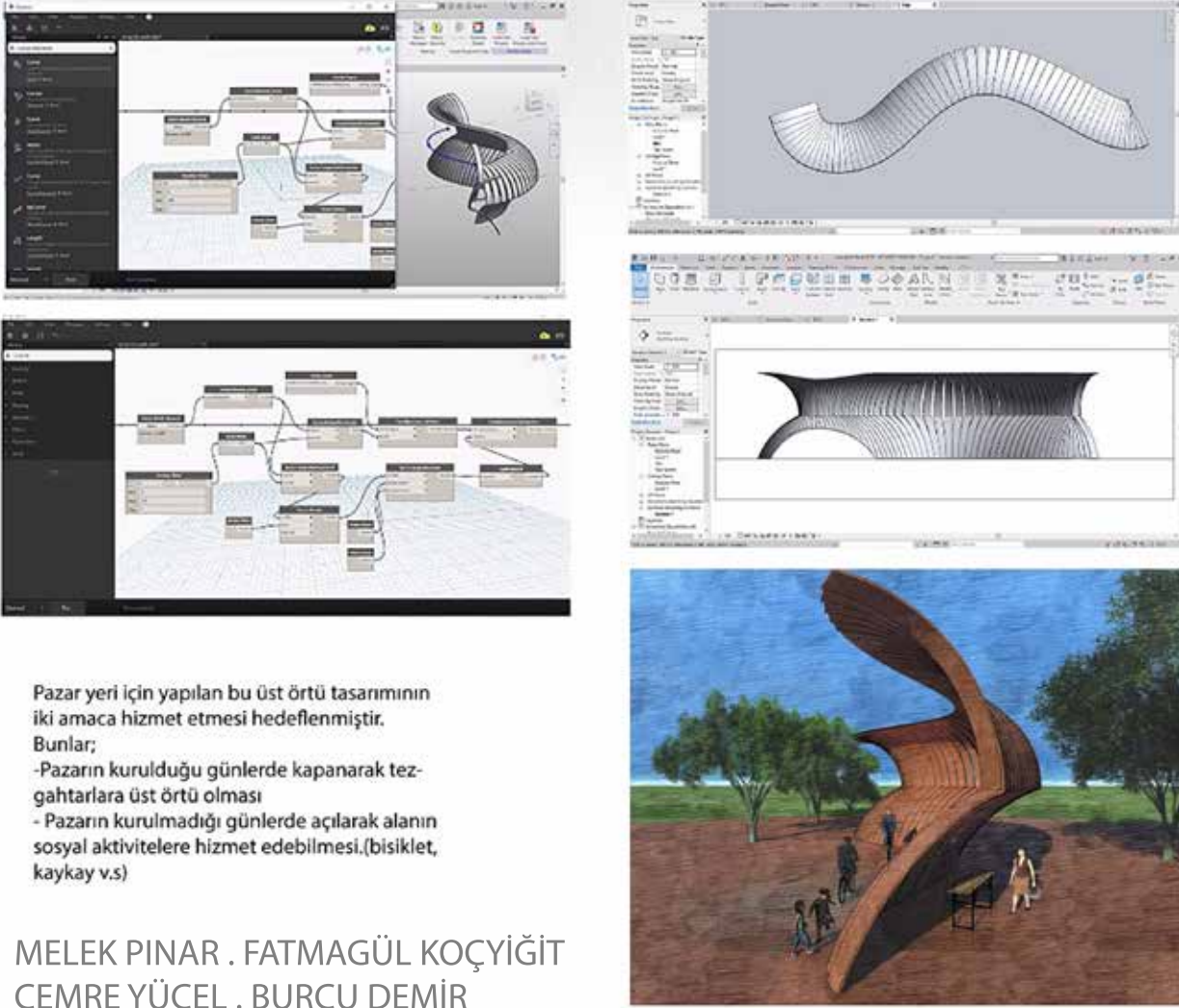
ANIL MERT YILDIRIM
YUNUS ALİ BERK
EFE AKÇASAYAR

MİM.332 BİLGİSAYAR DESTEKLİ MODELLEME

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ - GÜZEL SANATLAR TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESİ - MİMARLIK BÖLÜMÜ

DR. ÖGR. ÜYESİ ECE KUMKALE AÇIKGÖZ

ÇOK AMAÇLI PAZAR YERİ ELEMANI

Pazar yeri için yapılan bu üst örtü tasarımının iki amaca hizmet etmesi hedeflenmiştir. Bunlar;
-Pazarın kurulduğu günlerde kapanarak tezgahçılara üst örtü olması
- Pazarın kurulmadığı günlerde açılarak alanın sosyal aktivitelere hizmet edebilmesi.(bisiklet, kaykay v.s)

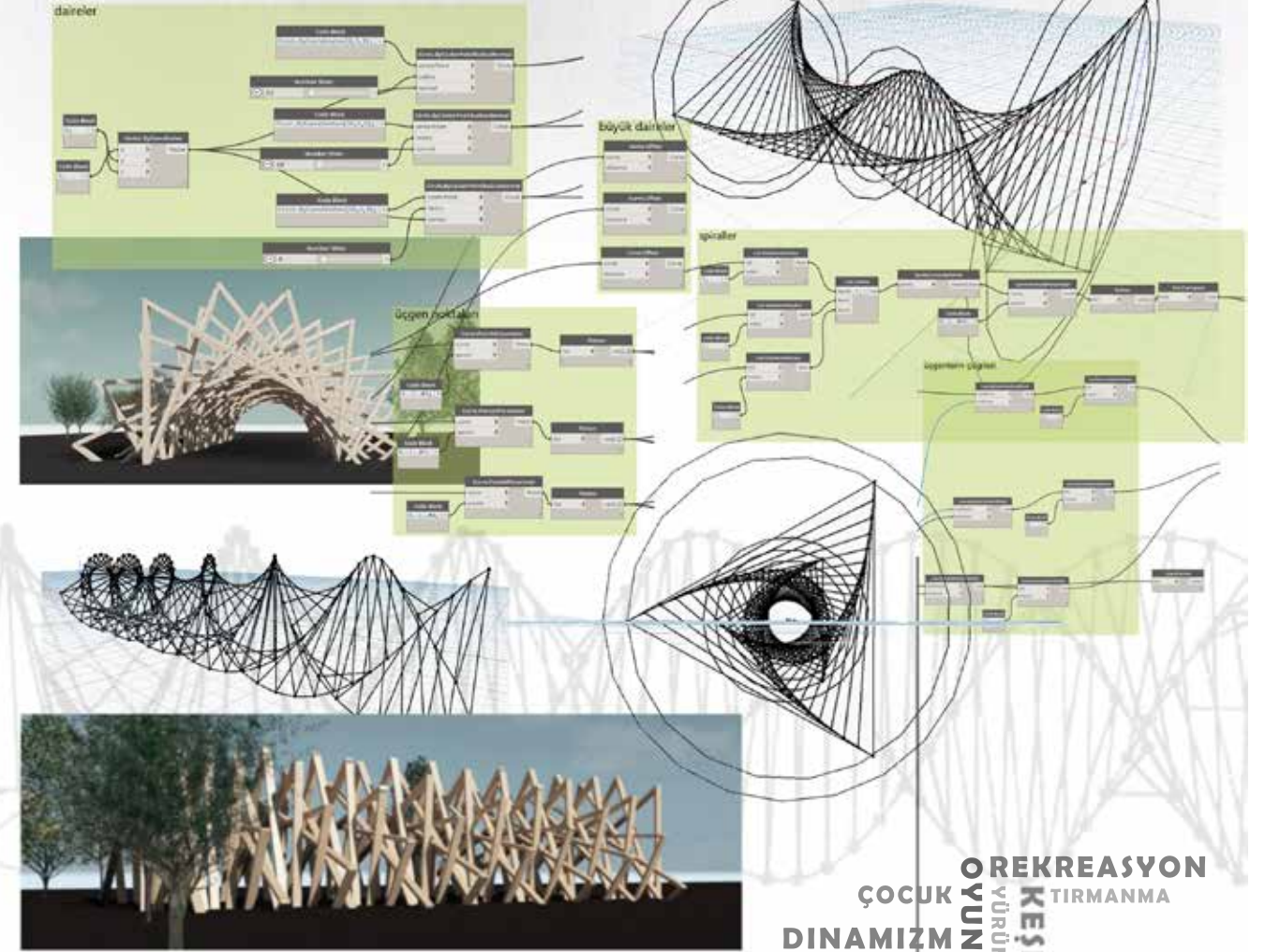
MELEK PINAR . FATMAGÜL KOÇYİĞİT
CEMRE YÜCEL . BURCU DEMİR

MİM.332 BİLGİSAYAR DESTEKLİ MODELLEME

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ - GÜZEL SANATLAR TASARIM VE MİMARLIK FAKÜLTESİ - MİMARLIK BÖLÜMÜ

DR. ÖGR. ÜYESİ ECE KUMKALE AÇIKGÖZ

HOP TWO THREE

BEYZA UZUN . DAMLA ÖNER . GAMZE ÖZER

ÇALIŞTAYDAN KARELER

PARAMETRİK PAZAR: MEKANI TEKNOLOJİ İLE YENİDEN KURGULAMAK

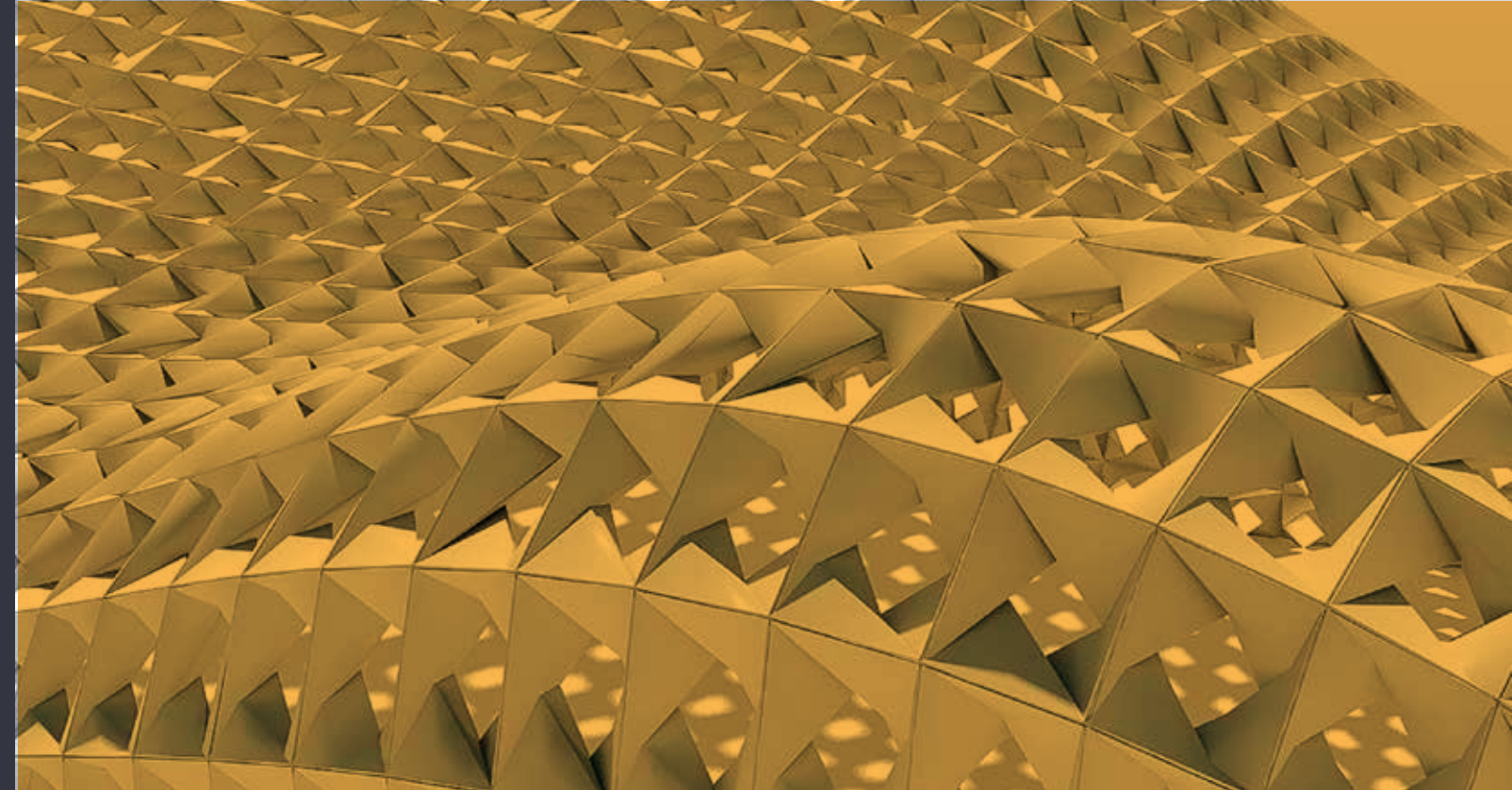
Prof. Dr. Şule TAŞLI PEKTAŞ

Mimarlık Bölümü

KATILIMCILAR

Anıl GÜRATES
Aydan APAYDIN
Başak KÖKSAL
Beyza Nur YURT
Bilge TUNA
Caner GÖKDAĞ
Ceren EROL
Derya Nur DÖNMEZ
Dilara TÜRKAY
Ece YÜCEL
Efe OVACIK
Ekin ÜNLÜ
Ekrem MERMER
Elif DEMİR
Emre AYDIN
Emre ŞENDOĞAN
Figen EMRE
Gizem DEMİRAN

Hafize Nur ARISOY
Helin TOPUZ
İlayda Melis ÖZEL
İpek RAZİ
İrem ARAS
Işinsu AYGÖRDÜ
Junied HAMİM
Kıvanç MUTLU
Meriç ÇELİK
Mustafa ALTAŞ
Onur DOĞAN
Öykü TEZCAN
Sami BEKAR
Şafak BİNİCİ
Şeyda KIRAÇ
Şeyma KUTLU
Tunahan YILMAZ

Parametrik tasarım, tasarım parametreleri arasındaki ilişkilerin algoritmik olarak modellendiği ileri bir tasarım yöntemidir. Tasarım parametreleri geometri ile ilgili en, boy, yükseklik gibi değişkenlerin yanı sıra performansla ilgili verileri de içerir. Herhangi bir tasarım sürecinde tasarımcı tasarıma dair birbiriyle ilişkili pek çok karar vermek zorundadır. Tasarım aktivitesinin doğası gereği bu kararlar çok sayıda, karmaşık ve birbirinden etkilenir durumdadır. Kağıt, kalem ve konvansiyonel bilgisayarla tasarım araçlarında parametre kararları arasındaki ilişkiler görünmemekte, bu araçlar çoğunlukla sadece son ürünün temsiline odaklanmaktadır.

Tasarım kararlarının ve aralarındaki ilişkilerin görünmez olması bunların sorgulanabilirliğini azaltırken diğer yandan da tasarımcının giderek karmaşıklaşan bir dünyada sağlıklı kararlar almasını zorlaştırmaktadır. Parametrik tasarım araçları işte bu nedenlerle ortaya çıkmıştır. Bu araçlar tasarım kararlarının ve bunların arasındaki ilişkilerin tasarımcı tarafından kurgulanmasına izin vermektedir. Sadece geometrinin temsil edildiği geleneksel tasarım ortamlarının aksine parametrik tasarımda ilgili pek çok bilgi modele dâhil edilebilmekte, böylece karmaşık formlar yaratmak ve bunların prototiplerini 3 boyutlu yazıcılar, lazer kesiciler ve CNC makinaları gibi dijital araçlarla üretmek olanaklı hale gelmektedir. Ayrıca, ilgili kriterlerin süreçte değerlendirilmesiyle tasarımların çevresel performansları artırılmaktadır.

Parametrik tasarımı da içeren hesaplamalı yöntemler tasarımın her alanını olduğu gibi mimarlık pratiğini de etkilemektedir. İnsan davranışları ya da güneşin hareketi gibi dinamik faktörlere göre değişen kinetik cepheler yapıların enerji kullanımını optimize

etmekte, malzemelerin fiziksel özelliklerinin form yaratma süreçleriyle bütünleştirilmesiyle tektonik ve estetiği birleştiren kaliteli tasarımlar ortaya konmaktadır. Doğadan esinlenmeli tasarım, doğanın algoritmalarından öğrenerek işlevsel ve sürdürülebilir çözümlere ulaşılmasını sağlamaktadır. Üretim süreçlerinin dijitalleşmesi, ürün modellerinde daha önceden hayal bile edilemeyen geometrilerin büyük bir kesinlikle üretilmesine olanak vermektedir. Başkent Üniversitesi Mimarlık Bölümünde iki dönem olarak sunulan Parametrik Tasarım I ve II seçmeli dersleri öğrencileri bu yöntemlerle tanıştırmak üzere kurgulanmıştır.

3. Sanat ve Tasarım Eğitimi Çalıştayı kapsamında Parametrik Tasarım I dersinde “Parametrik Pazar: Mekânı Teknoloji ile Yeniden Kurgulamak” başlıklı bir proje yürütülmüştür. Bu projede öğrenci gruplarından Etimesgut Belediyesine ait pazar yerlerini detaylı olarak incelemeleri ve pazar mekanlarındaki hayatı kolaylaştıracak ve zenginleştirecek öneriler getirmeleri beklenmiştir. Tasarımların herhangi bir ölçekte olabileceği (örn. şehir, yakın çevre, peyzaj, bina, mobilya ölçeklerinde) belirtilmiştir. Her bir ekip tasarım felsefelerini/ yaklaşımlarını gösteren bir konsept belirlemiş ve konseptlerini projenin adı, manifestosu ve ilgili grafik gösterimlerle ifade etmiştir. Ayrıca her grup projelerinin nasıl kullanılacağını tanımlayan bir senaryo geliştirmiş ve bu vizyonlarını kolajlar ve perspektifler ile pazar yeri bağlamında görselleştirmiştir.

Öğrencilerden Ece Yücel, İlayda Melis Özel, Şeyda Kırış, Ceren Erol ve Başak Köksal’dan oluşan grup projelerinde pazarcıların bulabildikleri malzemelerle pazar mekanını dönüştürme gayretlerinden esinlenerek pazarcının tasarımcı olmasına olanak

sağlayan pazar tezgahı esnek planlama modülleri geliştirmişlerdir. Bu modüller varolan pazar yapılarına takılabildiği gibi kendi başına da kullanılabilecek şekilde tasarlanmıştır.

Işınsoy Aygördü, İpek Razi ve Mustafa Altaş pazarın yeşilin sadece tüketildiği bir yer olmasından öte üretildiği bir yer de olabileceği fikrini projelerinde işlemişlerdir. Ürettikleri tasarım, pazar için hafif ve esnek kullanımlı bir üst örtü sağlarken her gruptan pazar kullanıcısının canlı bitkilerle buluşmasını da sağlamaktadır. Kent pazarlarının aynı zamanda yeşil alan olarak kente iade edilmesi düşüncesinden yola çıkan Junied Hamim, Onur Doğan ve Sami Bekar üzerinde yeşil dokuyu taşıyabilen ve oturma işlevine de hizmet veren bir kabuk strüktür tasarlamışlardır.

Ekin Ünlü, Elif Demir ve Aydan Apaydın kentsel alanların çoğunlukla çocuklara uygun tasarlanmamasından hareketle pazar üst örtüsünün yere bastığı noktalarda çocuk oyun alanına dönüştüğü bir tasarım geliştirmişlerdir. Proje, duraklama ve oyun alanının pazar hengamesi içinde bir yavaşlama ve rahatlama fırsatına dönüşmesini öngörmektedir. Benzer sosyal duyarlılıklardan yola çıkan İrem Aras, Şeyma Kutlu ve Derya Nur Dönmez’in projelerinde pazarın sadece hızlıca işimizi halledip terkettiğimiz bir mekan olmaması için toplanma, sosyalleşme, mekan tanımlama ve yönlendirme işlevlerine birarada hizmet eden parametrik modüller sunulmuştur.

Pazar alanında ve çevresindeki dolaşımın parametrik kabuğu şekillendirmesi fikri iki grubun projelerinde farklı bakış açılarıyla çalışılmıştır. Helin Topuz, Meriç Çelik ve Kivanç Mutlu pazar yerinin çevresindeki yollarda akan ortalama trafiğin verilerini parametrik modelde bir güç alanı olarak kullanıp, trafik yoğunluğuna göre pazar üst örtüsünün yerden yüksekliğini ve açıklığını belirlemişlerdir. Şafak Binici ve Ekrem Mermer ise pazar alanı içindeki dolaşım rotalarını optimize etmek için doğada da sıkça

bulunan Voronoi diyagramlarını kullanmaktadır. Voronoi diyagramının merkez noktaları pazar alanı içindeki önemli yerlere ve arazi içindeki ağaçlara göre belirlenmiştir. Alttaki dolaşım şeması ile güçlü bir ilişkisi olan üst örtü Delanuy üçgenlemesi ile oluşturulmuştur.

Efe Ovacık, Anıl Gürateş ve Emre Şendoğan pazar kurulmayan günlerde pazar yapısının yeniden işlevlendirilerek üzerinde oturmaya ve gezinmeye uygun bir hale getirilmesine olanak verecek bir strüktür önerisi getirmişlerdir. Dilara Türkay, Öykü Tezcan ve Bilge Tuna modüler bir anlayışla biraraya gelen üniteler yardımıyla pazar mekanının sürekli kullanılmasının yollarını aramışlardır.

Gizem Demiran, Beyza Nur Yurt ve Hafize Nur Arısoy pazarlarda kullanılan sebze-meyve kasalarının ve mukavva kutuların geridönüşümü ile farklı ürün boyutlarına hitap eden iki tezgah varyasyonu geliştirmişlerdir. Geridönüştürülecek ahşap ve kartonların lazer kesicilerle otomatik olarak kesilebilmeleri üretim maliyetini düşürmekte ve üretim sürecini kolaylaştırmaktadır. Emre Aydın, Tunahan Yılmaz ve Figen Emre pazarlar için korunaklı bir oturma alanı oluşturan bir şehir mobilyası tasarlamışlardır.

Çalıştay kapsamında yürütülen projeler pazar mekanlarının teknoloji yardımıyla nasıl yeniden kurgulanabileceği üzerine zengin yorumlar getirmiştir. Tasarımların üç boyutlu modelleri Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren Dijital Üretim Laboratuvarında üretilmiştir. Çalıştayımız geleceğin tasarımcılarının güncel teknolojileri kullanma becerilerini göstermeleri için güzel bir fırsat yaratmış ve büyük ilgi görmüştür.

Prof. Dr. Şule TAŞLI PEKTAŞ

PAZARCININ TASARIMCI OLDUĞU ALTYAPI

DÜNYÖMÖDE PAZAR ALGISI
-SOSYALLEŞME MEKANİ ALTYAPISI
-ÇEŞİTLİ KULLANICI GRUPLARI
-HÜYEN SORUNLARI
-DÜZENİSİZLİK

PAZAR ALGİSİNİ DEĞİŞTİRMEK

ÖNERİLER

YARDIMLAŞMA / SOSYAL GERÇEK SINIF FARKINI ORTADAN KALDIRMAK

KOLAY ERİŞİM NOKTALARINDA YARDIMLAŞMA PANKELLERİ
-TEZGAH PANKELLERİNİN İHTİYACA GÖRE BOYUT VE YÖN DEĞİŞİMİ
-SİRKÜLASYON YÖNÜMÜNİ BAĞLAYACAK OTURMA ALANLARI
-PAZAR ALANI SINIRINA PEYZAJ

DEPOLAMA ALANI İHTİYACI
ATIKLARIN DÖRDÖRÜLEBİLİR OLMAMASI

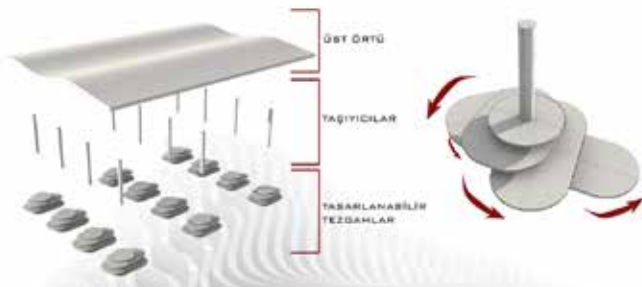
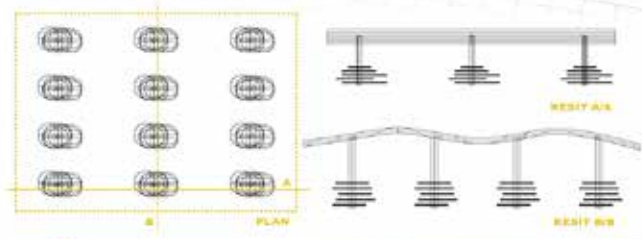
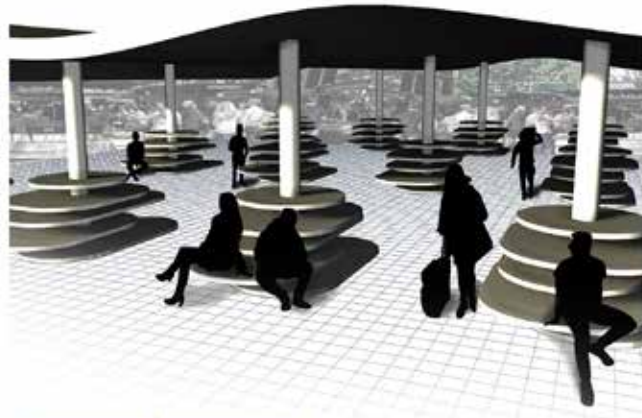
ÖZELLEŞERİLEN TEZGAHLAR

ÇEŞİTLİ FONKSİYONLARIN KULLANIM ALANI YETERİSİZLİĞİ
DAR SİRKÜLASYON ALANLARI

SÖRDÖRÜLEBİLİR & UYGUN PANKELLER
ÖRETKEN SİSTEM

BEYON AYRIMLARININ / YÖNLENDİRMEKİN BELİRSİZLİĞİ

HESAPLAMALI TASARIMLARLA KENT PAZARLARINI YENİDEN DÜŞÜNMEK
UMİT T. [PARAMETRİK TASARIM] | PROF. DR. GÜLE TAĞLI PEKTAŞ
ECE YÖCEL | HALVA MELİH GÖEL | BAYDA KURAC | BAŞAĞI HÖRBAK | ÇERİN ERGİL

ESNEK SÖLÜK PROJESİ

BERGİLENE / ÖST ÖRTÜ MEKANİ
KENTTE SESSİZCE BEZEN, DAĞINIK VE KENDİLİĞİNDEN OLUŞMUŞ ÖRETKEN SİSTEM
BENTLERİN EKONOMİK VE SOSYAL YAŞANILABİLİRLİĞİ AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR RÖLE SAHİP PAZAR YERLERİ AYNI ZAMANDA BEZİNMEK, "ÖTEKİNİ" DÖRMEK, SÖHNET ETMEK GİBİ KAMUYA AÇIK MEKAN İŞLEVLERİ BASINDIRIR.

İNSAN ÖLÇEĞİNDE MEKANİ BÖRÖLÜYEN / SİRKÜLASYON DÖRÖRÜMÜ / KENTLİYE SOSYAL ALAN

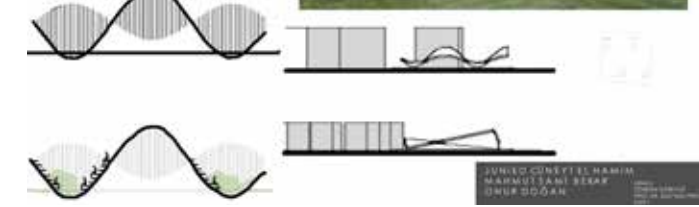
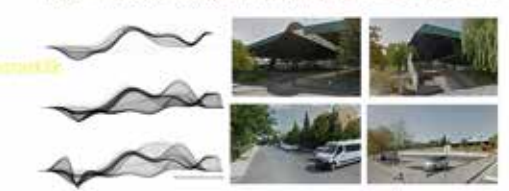
BULUNDUĞU KENT VE MAHALLE ÖLÇEĞİNDE ETKİN BİR KAMUSAL ALAN OLARAK DİŞLAYDI ÖZELLİĞİ YERİNE KAPSAYDI DÖRÖRÜBİLEN ÖRTÜ
KÖREBEL İLE YERELİN, MEKANIN VE İNŞANIN DEYENİLENECEĞİ, REKABETÇİ RUHA ÖZGÜN DİNAMİK, ESNEK MEKAN

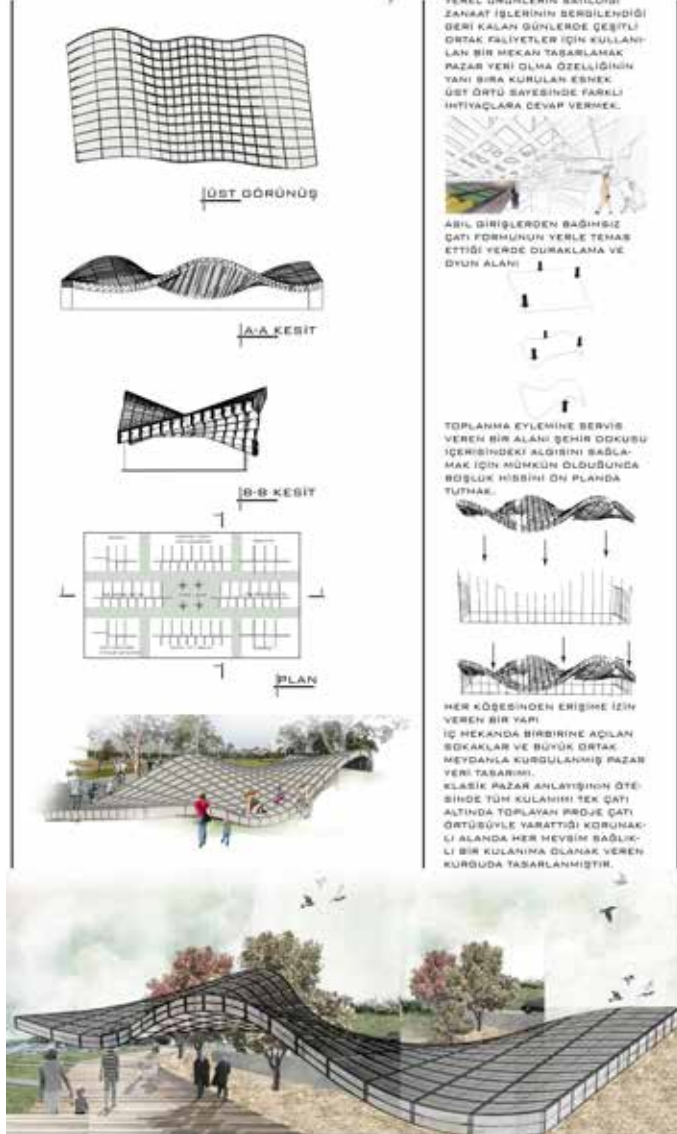

DOĞA VE MİMARLIK FRYAMAN PAZAR ALANI MM417 PARAMETRİK TASARIM

KONSEPT

Kent elemanı olarak çalışacak bir tasarım fikri benimsenip **zeminden** başlayacak olan strüktür **Pazar elemanlarını** oluşturarak **Kent mekânı** **Yeşil alan** **Öst örtü** gibi elemanlara dönüştürerek var olan **kent dokusuna** **esneklik** kazandırması beklenmektedir

İREM ARAS / M. ŞEYMA KUTLU / DERYA NUR DÖNMEZ

HELİN TOPUZ
21595241

KIVANÇ MUTLU
21494738

MERİÇ ÇELİK
21593606

GÖRÜŞÜŞ 1

GÖRÜŞÜŞ 2

ŞAFAR BİNİÇ-ERREM MER

MİM417 PARAMETRİK TASARIM
ETİMESGUT PAZAR YERİ

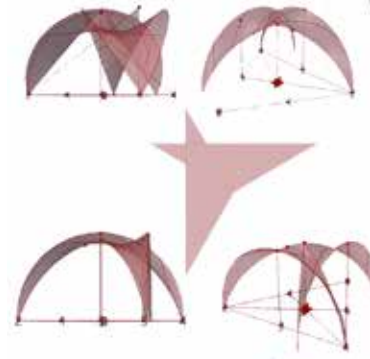
Projemizde pazar yerinin haftanın belirli gün ve saatlerinde kullanılmasıyla birlikte pazar kurumayan günlerde bu alanın yeniden işlevlendirilerek insanların kullanımına açılması amaçlandı. Pazar kurulmadığı zamanlarda da insanların bu alanı kamusal bir mekan olarak farklı işlevlerde kullanabilmesi için farklı bölgelerde farklı yüksekliklere erişebilen esnek ve üzerinde gezilebilen bir üst örtü tasarladık.

ÖNERİ SAİRE ŞENDOĞAN - ANIL GÖRKATEŞ - EFE ÖZARCI

Etimesgut'ta yer alan kapalı Pazar yerini haritada göstermişiz. Yer değişik konusunda birçok konut ve okul yer almaktadır. Buna karşın parklar da bulunmaktadır. Bulunduğu çevre ele alınır konular ve okul için bir meydan da tanımlanmaktadır. Pazar alanına da bu bağlamda değerlendirilerek bir kamusal meydan yaratılabilir. Çünkü Pazar alanı sadece bir gün için değil her gün kullanılabilir bir alana dönüştürülebilir.

Bir üst örtü ile kamusal alan yaratılarak modellerden meydana gelmektedir. Bu modeller ile oluşan yapılar farklı kullanım alanları. Nispetiye bir yer de tanımlanabilir. Yapılan bu modeller Pazar yerine uygun olacak biçimde yapı pazar beklentisi olan yeni en az temin ile çözümlenmektedir. Modeller ile esnek bir kullanım ve Pazar alanı sunulmaktadır.

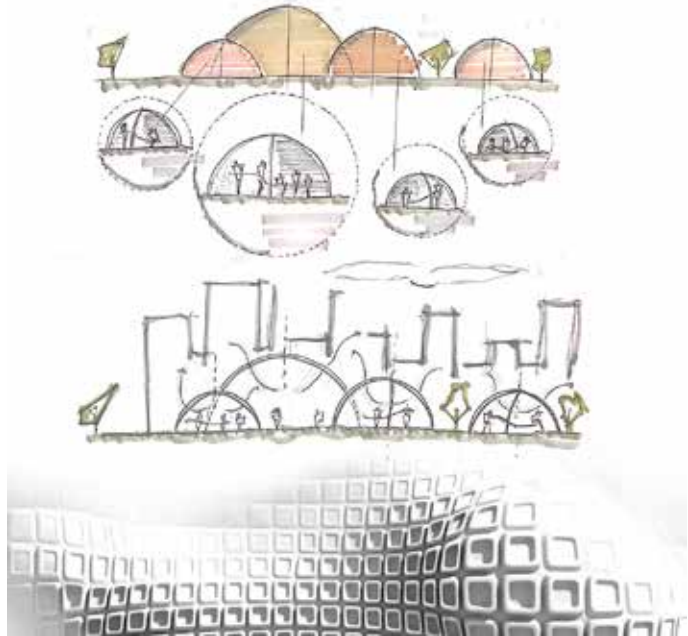

PAZARDAKİ TÜKETİM SIKLAŞIMINI AKTİF SOSYAL YAŞAM MODÜLLERİNE DÖNÜŞTÜRMEK.

ÖZGEN MODÜLLERİN BİRLİKTEKİLERİ PAZAR ALANININ SIKLAŞIM VE MEKAN ŞEMASI TANIMLAR.

SİRSAL AYRIMLARI ÇİFTADAN KALDIRILACAK BÖLÜM MODÜLLERİ.

FARKLI (YAL, ÇİNGİT, EĞİMLİ, DÜZ) KULLANICI KİTLE.

KENT PAZARI

KULLANICI GRUBU : Bulunduğu semtte yaşayan insanlar
Genellikle orta yaş ve orta insanlar

SATILAN ÜRÜNLER : Meyve, sebze, Balık, Süt Ürünleri, Kuruyemiş, Kuru Et

KULLANILAN MALZEMELER : Tezgah, Sandalye, Üst örtü (pergola, çermiye vb.), Kumaş, Pazar arabası

KENT PAZARLARININ OLUMSUZ YANLARI : Kirlilik, Gürültü, Güven Kırığı, Koku, Düşük Verimlilik

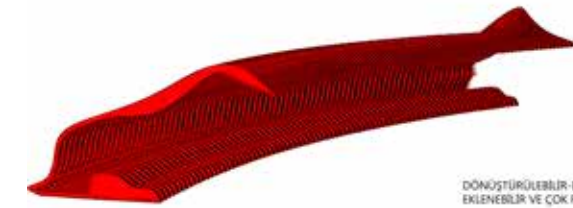
AYDINLATMA : Doğal ve yapay aydınlatma

VARYASYON 1

VARYASYON 2

EMRE AYDIN-M.TUNAHAN YILMAZ-YIGEN EMRE

